8554 60100200
OSREDNJA KNJIŽNICA
P.P.126
66001 KOPER

PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppe

Cena 150 lir

Leto XXXIII. Št. 24 (9632)

TRST, sreda, 2. februarja 1977

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

PO DOLGIH PRIPRAVAH IN POGAJANJIH MED STRANKAMI USTAVNEGA LOKA

Jutri bo sestanek parlamentarnih skupin o kratkoročni vladni gospodarski politiki

Demokrščanski parlamentarci so včeraj ves dan razpravljali o bodočih vladnih ukrepih
Pogovor med Piccolijem in Natto - Predsednik vlade na sestanku z voditelji stranke

RIM, 1. — Načelnik poslanske skupine krščanske demokracije Piccoli je nocoj sporočil, da je bil za četrtek sklican sestanek izvršnih odborov parlamentarnih skupin, na katerem bodo razpravljali o gospodarskih ukrepih, ki naj bi jih sprejela vlada na prihodnjih sejah, v okviru boja proti inflaciji.

Piccoli se je nocoj udeležil sestanka na sedežu krščanske demokracije, na katerem se je predsednik vlade Andreotti pogovarjal z ožjim vodstvom stranke o gospodarskih in denarnih vprašanjih, ki jih namerava vlada začeti reševati z zakonskimi odloki že na petkovi seji. Sestanka na vodstvu krščanske demokracije so se udeležili tudi vsi gospodarski ministri.

Piccoli se je danes pogovarjal po telefonu z načelnikom poslanske skupine komunistične partije Natto o sklicanju parlamentarnega vrha o gospodarskih vprašanjih. Sestanka, ki bo v četrtek ob 15.30, se bodo poleg načelnikov parlamentarnih skupin udeležili tudi gospodarski izvedenci posameznih strank ustavnega loka. Na sestanek je bil povabljen zakladni minister Stammati.

Demokrščanski parlamentarci so imeli danes nekaj važnih sestankov. Poslanska skupina je izdelala dokument, v katerem potrjuje zaupnico vladi in poudarja, da je zelo važno, da se parlamentarni skupini sklicujeta na stališča vodstva stranke glede reševanja gospodarskih vprašanj, upoštevajoč dosežen sporazum med sindikalno federacijo in Confindustrio, kakor tudi nove predloge, ki jih sestavlja vlada v okviru omejitve delovnih izdatkov, da se doseže zmanjšanje inflacije in omogoči, da bo italijanska industrija postala kompetitivna na tujih trgih. Tudi senatna skupina je sprejela resolucijo, ki je nekoliko različna od dokumenta poslanske skupine in poudarja, da vlada in parlament se ne moreta odpovedati svojim odgovornostim do celotne državne skupnosti, ne glede na sporazum med Confindustrio in sindikati, ki je bil prostovoljno in avtonomno dosežen med socialnimi silami in ki odpira zanimive perspektive v razvoju reševanja gospodarskih in socialnih vprašanj. Senatorji pozivajo vlado in parlament, naj se odločno zavzemata za gospodarsko stabilizacijo s postopnim zmanjšanjem inflacije. Poleg tega senatorji poudarjajo, da so predlogi vodstva KD vsebovani v gospodarskem dokumentu še vedno veljavni, zlasti pa v pogledu vprašanja cene dela.

O gospodarskih vprašanjih in o četrtkovem srečanju parlamentarnih skupin bo razpravljalo jutri osrednje vodstvo socialistične stranke.

Tajništvo sindikalne federacije pa bo jutri popoldne ocenilo zakonske ukrepe, ki jih je vlada sprejela na zadnji seji v okviru varčevalne politike, obenem pa bo razpravljalo o četrtkovem sestanku parlamentarnih skupin ustavnega loka ter o prihodnji vladni seji, za katero Andreotti napoveduje nove varčevalne ukrepe. Sindikalna federacija je nocoj proučila zakonski odlok o izjemnih draginjskih dokladah in ugotovila, da je vlada spremenila člen 3, ki govori o določitvi prihranjenega denarja in ni spoštovala izvirne vsebine člena, ki jo je v dopoldanskih urah sporočila sindikatom. Federacija protestira proti temu ravnanju. Vlada je prvotno sporočila, da bodo prihranjeni denar dali na razpolago za zdravstveno reformo, sedaj pa je določila, da ga bo uporabila v druge namene.

Zvezni tajnik CGIL Marianetti je izjavil, da sindikati pričakujejo, da se bodo na sestanku parlamentarnih skupin ustavnega loka dogovorili za bolj enotni in odločen boj proti inflaciji. Samo tako bo sestanek koristen. Želimo pa, je dejal Marianetti, da se stranke ne bodo soušćale v predloge za spremembo draginjske doklade. To vprašanje je bilo zaključeno z dogovorom s Confindustrio. Poleg tega sindikati v glavnem pozitivno ocenjujejo zadnje vladne ukrepe in pričakujejo, da bo vlada na prihodnji seji sklepala tudi o varčevanju z mesom in naftnimi proizvodi. Glavni tajnik UIL Benvenuto pa je dejal, da je nujno, da vlada sprejme še ostale varčevalne ukrepe in s tem ustvari pogoje za gospodarski razvoj, zlasti pa za omejitev javnih izdatkov in okrepitev industrijske proizvodnje. Zato sindikati gledajo z zanimanjem na četrtkov sestanek parlamentarnih skupin in na bodoče vladne sklepe. Benvenuto je poudaril, da so sindikati izpolnili svojo dolžnost in dali svoj prispevek. Zato pričakujejo točne in stvarne obveznosti. (sl.)

Vlada pripravlja varčevalne ukrepe za petkovo sejo

RIM, 1. — Po ponedeljkovi seji, vlada pripravlja nove zakonske odloke in ukrepe za znižanje cene dela. Varčevalni ukrepi se bodo nanašali predvsem na zmanjšanje ljudske porabe, da se omeji inflacija v letošnjem letu na 16 - 16,5 odst. Poleg včerajšnjih ukrepov v okviru dogovora med sindikalno federacijo in Confindustrio, pripravlja vlada zakonski osnutek za delno fiskalizacijo socialnih dajatev v znesku, ki ne sme preseči 1.350 milijard lir.

V vladnih krogih menijo, da se vsi strinjajo z delno fiskalizacijo, da pa morajo do petkove seje še rešiti vprašanje, kako in kje najti denar za kritje tega velikega izdatka. Po nekaterih vesteh, naj bi se vlada odločila za različno povišanje alikvot IVA, ki pa bi ne smelo prizadeti blaga, ki lahko vpliva na premično lestvico, se pravi na povišanje draginjske doklade in s tem na zaostritev inflacije. Finančni minister Pandolfi meni, da bi na ta način lahko našli denar za celotno kritje fiskalizacije socialnih dajatev in naj bi se odpovedali prepovedi kroženja avtomobilov ob nedeljah, kar bi povzročilo gostincem veliko škodo.

Razumljivo je, da bodo te predloge dali v odobritev poslanskim skupinam na četrtkovem sestanku skupno z nekaterimi drugimi dopolnilnimi predlogi. Finančno ministrstvo predvideva tudi možnost povišanja davka na proizvodnjo osnovnih naftnih proizvodov, razen bencina. Poudarjajo pa, da bi bilo za fiskalizacijo socialnih dajatev dovolj sprejeti ukrepe o povišanju alikvot IVA. Toda državna uprava potrebuje denar še za druge pobude. Zato prevladuje prepričanje, da bi z uskladitvijo ukrepi IVA in davka na proizvodnjo dobili na razpolago od 2.500 do 3.000 milijard lir. Ministrski podtajnik pri predsedstvu vlade Evangelisti je dejal , da bi to zadostovalo za sedanji varčevalni program in da so se vsi prepričali, da je «zamrznitev draginjske doklade» nemogoča.

PO BERLINGUERJEVEM GOVORU V MILANU

KD PONOVNO ODKLANJA PREDLOG O VLADI NARODNE SOLIDARNOSTI

Po mnenju glasila KD «Il Popolo» bi vlada s komunisti neizbežno vodila k oblikovanju socialistične družbe

RIM, 1. — Politična razprava v Italiji poteka po dveh navidezno povsem ločenih tirih: na eni strani se stranke ustavnega loka sporazumevajo o novih gospodarskih ukrepih in se resno pripravljajo na skorajšnji parlamentarni «vrh» o gospodarstvu, ki bo odločilno vplival na petkovo vladno sejo, na drugi strani pa se med temi strankami zaostruje razprava, točneje polemika, o «možnostih» premostitve sedanje politične formule. Nobenega dvoma ni, da je sedanja vladna formula nekaj povsem netipičnega, saj smo prica enobarvni demokrščanski vladi, ki dejansko ratificira sklepe, ki jih sprejemajo zveza industrijcev s sindikati, oz. KD z lokom strank, ki so se vzdržale in omogočajo vladi obstoj. Človek s ceste se lahko sprašuje, čemu niso vse te sile preko strank prisotne naravnost v ministrskem svetu, kjer bi lahko na podoben, vendar smotrno uspešnejši način, sklepale sporazume in se soočale s perečimi problemi gospodarske in družbene krize.

Polemika med strankami zadeva prav to zadnje vprašanje. Craxi je na televiziji poudaril, da je PSI na razpolago samo za «zasilno vlado» vseh demokratičnih sil, v podrejenem smislu pa socialisti predlagajo oblikovanje «zasilne večine», se pravi koalicije vseh strank od KPI do liberalcev, ki naj bi pogojevale vlado, tudi če bi njihovi zastopniki ne bili v ministrskem svetu.

Berlinguer je v Milanu posvaril pred skominami KD, ki bi rada dobila socialiste nazaj v vlado, oziroma pred odkloni, kakršen je bil Mancinijev, ki v KD te utvare spodbuja in ohranja pri življenju.

Govor tajnika KPI, ki je opozoril na nevarnost prenagljenih sklepov, ki bi lahko potisnili komuniste nazaj v opozicijo, je izzval ostre reakcije demokristjanov in nekaj precizacij socialistov.

«Avanti» v članku ravnatelja Vittorellija poudarja, da bi vladna koalicija s komunisti v opoziciji imela le «navidezno večino», dejansko pa bi sploh ne mogla vladati. Taka vlada, poudarja Vittorelli, bi vsekakor v kratkem času izgubila zaupanje ljudstva in bi zato prej ali slej klavrno propadla.

Najostrejši so vsekakor v svoji polemiki demokristjani, ki pojasnjujejo, čemu odločno odklanjajo vsakršno sodelovanje komunistov v vladi. V drugi noti, ki jo objavlja njihovo strankino glasilo «Il Popolo» je predvsem poudarjeno, da bi «vlada narodne solidarnosti», kakršno predlagajo komunisti, zaradi prisotnosti stranke, kakršna je KPI, nujno šla «preko časovnih meja krizognega obdobja.» Pri tem navajajo Berlinguerjeve besede na zborovanju kulturnih delavcev v Rimu in prihajajo do zaključka, da bi taka vlada z «vodilno vlogo» KPI spremenila «družbeni model», v okviru katerega deluje, v smeri ustvarjanja «socialistične družbe». To pa bi bilo, po mnenju demokristjanov, v nasprotju s predlogom o zgodovinskem kompromisu.

«Popolo» pri tem navaja celo besede Berlinguerja, ko govori o družbenem modelu komunistov in omenja «neizprosen boj parazitom in sistemu razsipavanja». To je, po mnenju KD, model socialistične družbe, na katero demokristjani ne morejo pristati in zato odklanjajo sodelovanje v vladi s komunisti in v nadomestilo ponujajo «soočenje» z njimi. (st.s.)

Visok primanjkljaj trgovinske bilance z državami EGS

RIM, 1. — Italijanska trgovinska bilanca z ostalimi članicami gospodarske skupnosti je hudo pasivna. V lanskem letu je primanjkljaj do konca novembra dosegel 757.631.000.000 ali 500 milijard lir več kot leta 1975. Visok primanjkljaj z državami EGS ni nastal samo zaradi inflacije in visokega razvrednotenja lire, temveč predvsem zaradi povečanja uvoza, ki je v lanskem letu narasel za 48,5 odst., v primerjavi z letom 1975. Samo z Veliko Britanijo je imela Italija lani 186 milijard lir prebitka. Največji primanjkljaj je imela Italija lani z Nizozemsko.

RIM, 1. — Predsednik vlade Andreotti je sprejel danes portugalskega veleposlanika Virgilia Armanda Martinsa, ki zapušča svoje mesto v Rimu in se vrača v domovino. Martins je bil veleposlanik v Rimu šest let.

Zaradi stavkovnega gibanja tiskarjev na pokrajinski ravni so današnje mednarodne in krajevne vesti morda pomanjkljive. Čitatelje prosimo za razumevanje.

SENAT BO VERJETNO ODOBRIL ZAKON O RATIFIKACIJI PRED KONCEM MESECA

Zunanjepolitična komisija senata razpravlja o osimskem sporazumu

Danes bodo komisiji poročali predstavniki iz naše dežele - Poročevalec sen. Sarti za poglobljeno razpravo in naglo odobritev ratifikacijskega zakona

RIM, 1. — V popoldanskih urah se je pod predsedstvom senatorja Viglianesija (PSI), sestala zunanjepolitična komisija senata, kateri je senator Sarti (KD) poročal o zakonu za ratifikacijo sporazuma med Italijo in Jugoslavijo, podpisanega v Osimu. Zakon je, kot znano, poslanska zbornica odobrila, kakor so ga doslej odobrile vse senatne komisije, ki so za to tematiko pristojne. Skladno s sprejetim sklepom bo poročilu sen. Sartija sledilo krajše posvetovanje s predstavniki iz naše dežele. Tako bodo jutri na vrsti predsednik deželnega sveta Arnaldo Pittoni, predsednik deželne vlade Antonio Comelli, tržaški župan Marcello Spaccini, goriški župan De Simone, predsednik trgovinske zbornice dr. Caidassi, predstavnik federacije CGIL - CISL - UIL dr. Matteucci (načelnik sindikalnega urada za gospodarske zadeve) in še Aurelia Gruber Benco za «odbor desetih», ki je zbiral podpise za «integralno prosto cono» ter prof. Mosetti za združenje «Italia nostra». Računajo, da bo nato sledila krajša razprava ter odobritev priporočila senatu, naj ratifikacijski zakon odobri v celoti. Govori se, da bo verjetno senat na plenarnem zasedanju začel dokončno sporazumov že prihodnji teden.

«Priča smo dobremu sporazumu, ki zapira zapleteno vprašanje, ki se je že predolgo vleklo,» je v uvodu dejal demokrščanski poročevalec Sarti, ki je nato orisal članom zunanjepolitične komisije senata potek pogajanj in zgodovinsko ozadje sporazuma. Sarti je nato navedel kritike in pomisleke, ki so bili izraženi v različnih strani, še posebej proti nekaterim členom sporazuma, «ki pa jih ni mogoče izločiti, čeprav so specifičnega značaja in zadevajo podrobnosti».

Sarti je nato spomnil senatorje, koliko škode je povzročilo dejstvo, da med Italijo in Jugoslavijo niso bila dokončno rešena mejna vprašanja. Če bi to trajalo, je dodal Sarti, bi tudi v bodoče naši odnosi bili negotovi. Še posebej je ta negotovost negativno vplivala na industrijski razvoj tržaškega mesta, kakor tudi gospodarstva dežele Furlanije - Julijske krajine nasploh. Prav je, je nadaljeval Sarti, da proučimo vse argumente za ali proti sporazumu, vendar «pozitivno stališče poslanske zbornice zahteva od nas, da kot druga veja republiškega parlamenta sporazum poglobljeno proučimo in odobrimo».

V zaključku je torej poročilo senatorja Sartija pozitivno in se zavzema za takojšnjo odobritev ratifikacijskega zakona brez vsakršne spremembe. Poglobljena proučitev vseh aspektov sporazuma pa se nanaša v glavnem na jutrišnjo sejo komisije in poslušanje mnenja predstavnikov dežele ter zainteresiranih krajevnih oblasti. Nobenega dvoma ni v krogu senatorjev, članov zunanjepolitične komisije, da bo ratifikacijski zakon odobren še pred koncem meseca.

CANDIDA CURZI

Odnosi med sindikati in vlado v V. Britaniji

LONDON, 1. — Britanska vlada je sporočila, da se bodo kmalu začeti s sindikati pogovori za tretji sporazum o omejitvi povišanja plač. Dosedanji sporazum, ki je omejeval povišanje plač od 2.5 funta šterlinga do 4 funtov šterlinga na teden zapade prihodnjega avgusta. Britanski zakladni minister je izjavil, da ne bodo mogli brzdati inflacije, če ne bodo obnovili sporazuma o politiki plač tudi za letošnje in del prihodnjega leta. Kot je znano, uživa laburistična vlada podporo sindikatov in ji je zato uspelo, da je takoj nato, ko je dosegla v parlamentu večino in izrinila z vlade konservativce, začela pogovore s sindikati za reševanje gospodarske krize. Vlada je sindikatom zagotovila, da se cene ne bodo povišale čez določeno mero.

OECD bo proučila gospodarski položaj v Italiji

PARIZ, 1. — Tukaj so sporočili, da bo odbor za proučitev gospodarskega položaja v državah članicah OECD (Organizacije za kooperacijo in gospodarski razvoj) na posebni seji 15. februarja proučil gospodarski in finančni položaj v Italiji. Funkcionarji OECD so bili nekaj tednov v Italiji in zbrali potrebne podatke, da lahko sestavijo poročilo, na osnovi katerega bo tekla razprava. Sicer pa je ta organizacija že nekajkrat podrobno proučila gospodarski položaj v Italiji, obenem pa imela neposredne pogovore tudi z ministrom za zunanjo trgovino Ossolo, ki je bil nedavno v Parizu.

DANES

Dogovor o obnovi porušene Furlanije

Po celodnevni razpravi je deželni svet Furlanije - Julijske krajine soglasno odobril smernice o obnovi področja, ki sta ga porušila potresa v maju in septembru lani. Neglede na zamude in odgovornosti deželnih in državnih oblasti velja zabeležiti, da je dokument stvaren tudi zato, ker je odraz temeljitega posvetovanja pristojne «posebne komisije» s predstavništvi krajevnih oblasti, sindikatov, obrtniških in drugih strokovnih združenj, gorskih skupnosti in občin in izraz nujne dialektike med demokratičnimi silami. V teh smernicah je predvsem poudarjeno, da mora biti obnova priložnost za izboljšanje družbene, gospodarske in kulturne strukture Furlanije in Beneške Slovenije, po nujnem prehodnem obdobju stisk in odpovedi, ki jih terja nečloveški napor izgradnje iz ruševin.

Ta dokument bosta predsednik deželnega sveta Pittoni in deželne vlade Comelli orisala jutri predsedniku vlade Andreottiju, da ga upošteva pri sestavi dokončnega zakona o obnovi, o katerem bo sklepal parlament. Pri tem naj še poudarimo pomen sporazuma, ki so ga dosegla parlamentarna zastopništva vseh demokratičnih sil naše dežele, s katerim se v vsedržavno tematiko boja proti krizi vnaša tudi naloga obnove potresnega področja v Furlaniji.

Oba primera: sporazum v deželnem svetu in dogovor parlamentarnih zastopništev pa nujno vsiljujeta vprašanje, ali je pravilno, da se v teh izjemnih okoliščinah še vedno odklanja sodelovanje vseh demokratičnih sil tudi pri dejanskem, praktičnem vodenju obnove, se pravi v deželni upravi. Ni važno, kako naj bi se morebitna nova deželna vlada imenovala — «zasilna deželna vlada za obnovo» ali «deželna vlada demokratične solidarnosti» — pač pa je važno, ali bo pri vodilnih političnih strankah naše dežele prevladal razum in z njim spoznanje, da so pri tako velikem naporu potrebni vsi. Da je mogoče delati skupaj dokazuje prav rezultat razprav v «posebni komisiji» za obnovo potresnega področja. Če si pa kdo lasti odgovornost, da iz strankarskih razlogov vztraja pri odklanjanju sodelovanja naprednih sil pri upravi dežele, mora sprejeti tudi drugo odgovornost: za vse v preteklosti in bodočnosti storjene napake. Teh ni manjkalo in logično je, da bi jih še nadaljnja zaprtost v okvir ozkih koristi spodbujala tudi v bodoče. (st.s.)

POGOJI KOROŠKIH SLOVENCEV ZA SODELOVANJE

V Avstriji stopil v veljavo vsiljeni zakon o manjšinah

Zunanji minister Pahr in jugoslovanski veleposlanik Vlahov o manjšinski zaščiti

DUNAJ, 1. — V Avstriji prične danes veljati zakon o narodnostnih skupinah. Zakonodajalec meni, da je ta zakon osnova za izpolnjevanje sedmega člena državne pogodbe, koroški Slovenci in gradiščanski Hrvati pa so mnenja, da ta zakon dejansko pomeni revizijo tega sporazuma, oziroma zmanjševanje pravic slovenske in hrvatske narodnostne manjšine v Avstriji. Posebno pomembno vprašanje v zvezi s tem zakonom je osnovanje tako imenovanih «sosvetov narodnostnih skupin». Predstavniki koroških Slovencev so včeraj poudarili, da sicer sprejemajo sodelovanje v sosvetih, vendar samo pod pogojem, če bodo pred tem rešena vsa pomembnejša vprašanja sedmega člena državne pogodbe.

Avstrijski zunanji minister Pahr je na Dunaju priredil poslovilni sprejem v čast jugoslovanskega veleposlanika Gustava Vlahova. Ko je avstrijski zunanji minister govoril o manjšinskem vprašanju je poudaril, da obstaja upanje skupne rešitve z manjšino. Gustav Vlahov je v svojem odgovoru poudaril, da dokler manjšine ne bodo sprejele novih ukrepov s sodelovanjem avstrijske vlade, ni moč govoriti o sprejemljivi rešitvi manjšinskega vprašanja ne le za manjšini sami, temveč tudi za Jugoslavijo.

Medtem pa se razkraja «balon», ki ga je skušala pred dnevi napihniti avstrijska policija v zvezi z aretacijo tajnika NSKS Filipa Warascha. Dunajski časnik «Profil» je namreč v zadnji številki objavil prepričljive dokaze, da ima Warasch «alibi». Znano je, da je Warascha obtožil neki Guttler, da ga je nagovarjal na oborožen napad. Časnik pobija Guttlerjeve izjave s tem, da objavlja dokaze o tem, kje je bil Warasch v času, o katerem je govor v Guttlerjevi obtožnici. Kljub temu pa avstrijski organi še vedno oklevajo, da bi «aferi Warasch» napravili konec.

D. K.

NERAZUMLJIVO ZADRŽANJE VLADE, SODSTVA IN POLICIJE

Italijanske oblasti še niso zahtevale izročitve štirih fašistov iz Španije

V Barceloni so zaprli tri italijanske anarhiste - Policija je doslej aretirala 250 levičarjev, medtem ko daje potuho skrajni desnici - Suarezova vlada predlaga opoziciji obnovitev razgovorov

MADRID, 1. — Demokratična javnost se sprašuje, kaj bodo storile italijanske oblasti, da bi jim iz Španije izročili četverico zaprtih fašistov. Izvedelo se je namreč da so v Madridu aretirali, po Massagrandeju, Pozzanu in Pomarju še četrtega fašista — 23-letnega Francesca Zaffonija. Trenutno jih španska policija hrani na sedežu vodstva državne varnosti in očitno čaka, na kakšno italijansko pobudo. Italijanske demokratične sile so večkrat zahtevale, posebno pa še te dni, naj vlada zahteva njihovo izročitev, saj je jasno, da so Španci na to pripravljeni. A vse zaman. Italijanske sodne in policijske oblasti trdijo, da je nemogoče zahtevati ekstradicijo, češ da je procedura prezapletena. Bo že res, saj je dogovor med Italijo in Španijo o ekstradiciji iz leta 1868, torej star 109 let, je pa prav tako res, da bi se španske oblasti ne formalizirale, saj bi se najraje znebile nevšečnih in nezaželenih «gostov». Mnogi se, seveda sprašujejo, ali ni nekaterim v Italiji nerodno ob misli na morebitno izročitev ljudi, ki so zbežali v Španijo s pomočjo varnostne službe SID.

Resnici na ljubo je pravosodni minister Bonifacio razmišljal o tem, kako bi Italija lahko zahtevala ekstradicijo v Španiji zaprtih fašistov. Ugotovil je, da je procedura zelo dolga, ker bi moral zbrati vse sodne podatke pri raznih preiskovalnih sodnikih in prepise posredovati španskim oblastem. To bi terjalo nekaj mesecev dela. Zato naj bi italijanske oblasti svetovale španskim, naj italijanske fašiste obsodijo na kako krajšo zaporno kazen v zvezi s prekrški, ki so jim zagrešili v Španiji, da bi tako v ječi pričakali na zahtevo po ekstradiciji. Vseeno pa ostaja odprto vprašanje o dejstvu, da dogovor iz leta 1868 ne predvideva ekstradicije za «politične preganjance». Doslej pa je Španija priznavala italijanskim fašistom zadnjo oznako.

Zvečer se je samo izvedelo, da je «criminalpol» zahteval izročitev najnepomembnejšega člana četverice, Zaffonija, medtem ko se za ostale tri ni nihče zganil. V poluradnih krogih trdijo, da so to pač «politični zločinci», za katere sporazum o ekstradiciji (iz leta 1868!) ne predvideva izročitve. Za vsak slučaj pa so na letališču Fiumicinu uvedli strogo policijsko nadzorstvo, da bi se Massagrande, Pomar in Pozzan ne vrnili v Italijo nenapovedani. Zato policija sedaj skrbno pregleduje identiteto vseh potnikov, ki prihajajo z letali iz Madrida.

Zadeva z izgonom štirih italijanskih fašistov je precej zapletena. Španske oblasti jim neposredno ne očitajo ničesar, čeprav bi očitno italijanskim oblastem prijalo, če bi jim sodili v Španiji in jih tako ne vrnili v Italijo. Pozzan bi v takem primeru moral v Catanzaro, saj je obtožen skupaj s Fredo in Venturo neposrednega sodelovanja pri pokolu.

Kaj storiti? Španija bi jih lahko izgnala v sosednji državi, se pravi na Portugalsko ali v Francijo, vendar se slednji lahko upreta sklepu in izgnane fašiste zavrneta. V takem primeru bi španskim oblastem ne preostalo drugega, kot da italijanske fašiste naložijo na kako letalo, ki je namenjeno v Italijo ali pa v kako državo, ki bi fašiste sprejela. Govori se, na primer, o Čilu, Argentini ali Braziliji.

Iz Španije prihajajo medtem druge protislovne novice. V Barceloni je policija aretirala tudi tri italijanske anarhiste, ki so se udeležili zasedanja mednarodne anarhistične zveze. Gre za 77-letnega Umberta Marzocchija, bivšega borca v Španski republikanski vojni in 43-letnega Oresteja Rosea. Imena tretjega zaprtega anarhista niso objavili.

Splošno poročajo o množičnih aretacijah levičarskih aktivistov, predvsem pristašev skrajne levice, pa tudi komunistov in drugih, medtem ko ni znakov, da bi španska policija pripravila doslej niti enega španskega fašista, čeprav je vsem jasno, da so leti organizirali pokol komunističnih odvetnikov in druge atentate. Španski demokrati menijo, da skuša policija, ki je prežeta s fašisti, uveljaviti tudi v Španiji načelo o «dveh skrajnostih», udariti pa predvsem po levici, ki je zadnje čase bila zelo glasna.

Po nekaterih neuradnih podatkih se je število aretiranih levičarjev povzpelo nad 250. V vseh pokrajinah «odkriva» policija skladišča orožja in preiskuje stanovanja.

Španski tisk pa je očitno drugačnega mnenja kot policija. Vsi listi obširno objavljajo podatke o tem, kako že leta delujejo na španskem ozemlju skupine, ki so povezane v «črno internacionalo» ali pa ameriško obveščevalno službo CIA. Kot primer navajajo prisotnost portugalskih fašistov, hrvaških ustašev (tu je še cela skupina ustašev, ki so na Švedskem umorili veleposlanika Roloviča in nato zbežali z ugrabljenim letalom), argentinskih članov skupine A.A.A. Lopeza Rege, kubanskih plačancev in drugih. Nekateri listi namigujejo tudi na možnost, da so Italijani ali Argentinci tudi med ugrabitelji nekdanjega pravosodnega ministra Oriola. V sporočilih fantomatske organizacije GRAPO so namreč nekateri jezikovni «odkloni», ki kažejo na vpliv argentinskega španskega narečja, v drugih pa tipične italijanske stavčne skladbe.

Istočasno Suarezova vlada ponuja demokratični opoziciji takojšnjo obnovo pogajanj, da bi določili čas in način političnih volitev. Na svoji zadnji seji je namreč vlada razpravljala tudi o aretacijah skrajnežev, vendar ni podrobnejših vesti o tem, ali so reagirali na protest levice, ki policijo obtožuje pristranskega zadržanja in objektivne potuhe teroristom. (st.s.)

FAŠISTIČNO DIVJANJE NA RIMSKI UNIVERZI

Na rimskem vseučilišču so fašistični škvadristi hudo ranili 23-letnega naprednega študenta Guida Bellachionio. Mladeniča so s kroglo v tilniku prepeljali v bolnišnico, kjer je kljub operaciji v smrtni nevarnosti. Fašistični zločin je takoj odjeknil v senatu, kjer so senatorji pozvali vlado, naj takoj poroča o dogodku. (Telefoto ANSA)

KPI za osvoboditev anarhista Marzocchija

RIM, 1. — Komunistični senatorji Arrigo Boldrini, Urbani in Pieralli so pri zunanjem ministrstvu posredovali zaradi aretacije anarhista Umberta Marzocchija v Barcelloni. Marzocchi je član glavnega odbora Združenja španskih borcev Italije in vidna osebnost italijanskega odporništva. Zato bi se moralo zunanje ministrstvo zavzeti za njegovo takojšnjo osvoboditev.

RIM, 1. — V «Banca d'Italia» so izginili bankovci po 100.000 lir za skupno vrednost milijardo lir. Pri občasnem pregledu posebne blagajne v prostorih, kjer tiskajo bankovce, so ugotovili, da je iz blagajne izginilo za milijardo lir novih bankovcev po sto tisoč lir. Policija je uvedla preiskavo. Kot vidimo torej, tudi denar v «Banca d'Italia» ni varen.

PO CELODNEVNI RAZPRAVI V DEŽELNI SKUPŠČINI V TRSTU

Soglasno sprejet dokument o obnovi potresnih območij F.-Julijske krajine

Dokument bo predsednik Comelli danes izročil predsedniku ministrskega sveta G. Andreottiju - Zadovoljstvo ob doseženi enotnosti gledišč

Deželni svet je včeraj ves dan razpravljal o dokumentu, ki se nanaša na obnovo in preporod potresnih območij in ki ga je na osnovi širšega dokumenta deželnega odbora izdelala — po predhodnem posvetovanju s predstavniki socialnih, gospodarski in kulturnih krogov, sindikalnih organizacij in stanovskih združenj iz naše dežele — ožja komisija za vprašanja obnove po potresu.

Dokument je sestavljen iz dveh delov: v prvem so navedeni podatki, ki se nanašajo na potresne pojave v Furlaniji - Julijski krajini in na geološko strukturo deželnega ozemlja. Ta del obsega tudi cenitve o škodi, ki je nastala zaradi potresa, in sicer po kategorijah in po posameznih krajih. Končno so v tem delu nanizane vloge države, dežele in krajevnih ustanov pri obnovi.

Drugi del obsega cilje, katerim naj stremijo obnovitvena prizadevanja, cenitve o potrebnih finančnih sredstvih za predvidene posege ter glavne smernice obnovitvenega programa in pregled faz, po katerih naj se program uresniči.

Dokument med drugim ugotavlja, da je lanski potres prizadel območje, ki obsega 4.800 kv. kilometrov in okrog pol milijona ljudi. Majski in septembrski sunki so zahtevali 951 smrtnih žrtev, ranjenih pa je bilo 2.400 ljudi. Po majskem sunku se je s potresnega območja izselilo 12.700, po septembrskem pa nadaljnjih 32 tisoč 300 ljudi. Po majskem potresu so strokovnjaki ocenili nastalo škodo na 3.400 milijard lir, po septembrskih sunkih pa je škoda narastla na 4.000—4.400 milijard.

Da bi premostili krizo, ki je v Furlaniji - Julijski krajini nastala zaradi potresa, mora država izglasovati poseben zakon, ki naj določi primerna finančna sredstva in ki naj hkrati določi ustrezno pospešitev raznih upravnih postopkov in poenostavi nadzorstvene procedure. Hkrati s tem je treba priznati Institutu za kreditiranje kmetijstva, ki deluje v okviru Goriške hranilnice pravico, da raztegne svoje delovanje na celotno ozemlje Furlanije - Julijske krajine.

Prizadevanja za obnovo opustošenih krajev se ne smejo ustaviti pri tem — je nadalje rečeno v dokumentu — da bo opustošena Furlanija zadobila svoje prvotno lice, temveč je treba predvidene posege o praviti tako, da bo zagotovljen njen nadaljnji razvoj vzporedno z razvojem preostalih predelov dežele in države. Obnova opustošenih krajev bo seveda zahtevala daljši čas, že od vsega začetka pa je treba uresničiti tiste posege, ki bodo povrnili v prizadeto prebivalstvo zaupanje in utrdili njegovo voljo, da se kljub vsemu ne bo izselilo s potresnih območij.

Finančna pomoč države naj bi prihajala v deželo postopoma: prva nujna faza naj bi obsegala pet let, vsako leto pa naj bi bilo naši deželi zagotovljeno minimalno nakazilo 500 milijard lir. Ustrezni državni zakon — je nadalje rečeno v dokumentu — naj bi hkrati zajamčil pristojnosti dežele in določil pristojnosti in naloge, ki naj se v okviru obnove zaupajo gorskim skupnostim, občinam in drugim krajevnim upravam.

Poleg sredstev, ki so potrebna za obnovo porušene Furlanije, bi morala vlada z zakonom določiti še dodatne finančne in druge posege za nadaljnji razvoj gospodarskih dejavnosti v Furlaniji - Julijski krajini. Tako zlasti davčne olajšave, sredstva za uresničitev prometnih infrastruktur in primerno okrepitev obratov z državno udeležbo. V ta okvir spada tudi odprtje avtonomne univerze v Vidmu.

Kar zadeva program za obnovo, postavlja dokument na prvo mesto gradnjo potrebnih stanovanj. Druga faza obsega obnovo socialnega okolja, na tretjem mestu pa je povečanje števila delovnih mest. Glavni dejavnik pri obnovi bo deželna uprava, ki pa bo prepuščala določene naloge krajevnim ustanovam. Pri svojem delu se bo dežela oslanjala na pomoč posebnega tajništva ter na kulturne, socialne, gospodarske, sindikalne in stanovske sile Furlanije - Julijske krajine.

V razpravo so posegli načelnik posebne komisije za vprašanja obnove po potresu Varisco ter svetovalci Volpe (PSI), Štoka (SSk), Puppini (MF), Bertoli P. S. (PRI), Ermano (PSI), Trauner (PLI), Lonza (PS DI), Boschi (MSI), De Carli (PSI), Magriani (KPI) in Biasutti (KD). Med razpravo so predstavniki posameznih svetovalskih skupin vložili številne popravke k izvirnemu besedilu dokumenta. Da bi posebna komisija lahko obravnavala popravke, je predsednik skupščine Pittoni ob 17. uri prekinil sejo za dve uri.

Ob povratku svetovalcev v dvorano je predsednik deželne vlade Comelli kratko povzel dogodke, ki so privedli do sestave dokumenta, ki ga bo danes izročil v Rimu predsedniku ministrskega sveta Andreottiju. Nato je predsednik skupščine Pittoni poročal svetovalcem o delu komisije v zvezi s predloženimi popravki. Slednje je komisija v veliki večini sprejela: šlo je za številne izboljšave obrobnega značaja, nekateri sprejeti popravki pa imajo določen pomen: tako na primer popravki, ki priznavajo večjo težo občinam, gorskim skupnostim in drugim krajevnim ustanovam kar zadeva načrtovanje in izvajanje obnove na prizadetih območjih; popravek, ki v bistvu poudarja nujnost ohranitve etničnih značilnosti zaselkov v Beneški Sloveniji, ki jih bo treba obnoviti, dalje popravek o večji angažiranosti deželne uprave za povratek izseljenih deželanov s potresnih območij in končno popravek, po katerem bo tudi slovenski manjšini v deželi priznana določena vloga v zvezi z izvajanjem določb osimske ga sporazuma med Italijo in Jugoslavijo.

Deželna skupščina (razen fašistov) je predložila resolucijo, ki obvezuje deželni odbor, da se bo pri vladi zavzel za priznanje raznih davčnih in carinskih olajšav za potresna ohmočja ter določene olajšave kar zadeva nabornike iz opustošenih krajev. Odbor je resolucijo sprejel. Po glasovalnih izjavah, v katerih je prišla mimo določenih različnih odtenkov v zvezi s posameznimi členi dokumenta, do izraza enotna volja vseh političnih skupin po hitrem ukrepanju v korist potresencev, je skupščina soglasno potrdila dokument. Na koncu je predsednik Pittoni izrazil svoje zadovoljstvo ob doseženi enotnosti okrog tega pomembnega mejnika v socialni zgodovini naše dežele.

O pravkar sprejetem dokumentu je te dni razpravljalo tudi deželno tajništvo KPI, ki je v tej zvezi izrazilo upanje, da se bo okrog dokumenta ustvarila podobna enotnost kakor ob podobni listini, ki jo je pred časom sprejela skupina parlamentarcev KD, KPI, PSI in PSDI iz naše dežele. Tudi ta dokument bodo parlamentarci izročili danes predsedniku Andreottiju.

IZ POZABE IZKOPANO OPERNO DELO 18. STOLETJA

SALIERIJEV «FALSTAFF» V GLEDALIŠČU VERDI

Skromno glasbeno fakturo je rešila uprizoritev po zaslugi igralsko in pevsko dobrih solistov, med njimi tudi mezzosopranistke Nore Jankovič

Mezzosopranistka Nora Jankovič

Tržaška operna sezona poteka z izmenično srečo. Po precej tveganem eksperimentu s «Carmen» v Bolchijevi režiji, smo bili deležni dveh novitet, od katerih je Merkujeva «Kačji pastir» doživela lep uspeh, Vidalijeva «La Manna» pa ne. Sledile so tri zelo solidno klasično postavljene opere «Don Pasquale», «Werther» in «Adriana Lecouvreur», od katerih je zlasti «Werther» zablestela zaradi prisotnosti odličnega tenorista Krausa.

Šesta po vrsti je bila opera «Falstaff ali tri norčije» Antonia Solierija po znani Shakespearovi komediji «Vesele žene Windsorske» (včeraj je bila na programu prva ponovitev po sobotni premieri).

Antonio Salieri, po rodu iz Verone je po začetkih deloval pretežno na Dunaju kot dvorni glasbenik in učitelj. Bil je Gluckov, Haydnov in Mozartov sodobnik in seveda tudi njihov posnemalec, čeprav je bil Mozartu sprva celo za učitelja. Svojim trem velikim sodobnikom se v svojih skladbah ni seveda niti približal in njegov razmeroma obsežen opus sonat in koncertov ter zlasti oper, je šel skoraj v celoti v pozabo. Danes mu ne priznavajo nobene posebne umetniške vrednosti, kvečjemu dobro obrtniško mojstrstvo, kar velja tudi za opero «Falstaff ali tri norčije», ki ne vzdrži nobene primerjave ne z Verdijevim «Falstaffom» in niti z Nicolaijevimi «Veselimi ženami Windsorskimi», v katerih so si libretisti in komponisti izposodili vsebino znane Shakespearove komedije.

«Falstaffa ali tri norčije» so iz pozabe potegnili najprej leta 1961 v Sieni. Sledila je izvedba opere v Veroni in v isti veronski postavitvi je sedaj prišla v tržaški «Verdi» v režiji Vere Bertinetti in pod vodstvom dirigenta Umberta Cattinija.

Če smo torej njeno neznatno glasbeno vrednost že opredelili, potem nam preostane samo še nekaj besed o njeni izvedbi, ki zasluži vsekakor pozitivno oceno, za kar pritiče glavni delež pevcem - solistom. Naslovno vlogo Falstaffa je pel basist Angelo Romero, pevec znatnih vokalnih in igralskih sposobnosti, s katerimi je ustvaril pevsko in igralsko nenavadno dopadljiv lik z vso potrebno grotesknostjo in komičnostjo. Sopranistka Wilma Vernocchi in mezzosopranistka Nora Janković sta peli vlogi Alice in Mrs. Slender. Obe sta se dobro vživeli in če je Vernocchi bila bolj živahna in sproščena na sceni, pa je Nora Janković ponovno uveljavila svoj izredno mehak in pastozen glas. Soliden je bil baritonist Franco Boscolo kot Slender, medtem ko je tenoristu Angelu Degli Innocentiju ves čas zmanjkovalo glasu. Posrečen lik je podal tudi Ottorino Begali kot Falstaffov sluga Bardolgo, Luisa Macnez pa je bila Betty.

Umberto Cattini je vodil orkester dovolj natančno, Vera Bertinetti pa je poskrbela za solidno režijo. Scena in kostumi so v glavnem ustrezali.

Skratka mogoče je zapisati, da je izvedba rešila (in to je potrdil tudi aplavz) kolikor se je rešiti dalo, delo skromne glasbene fakture. (jk)

KRIZA NA OBČINI IN POKRAJINI STOPILA V DINAMIČNO FAZO

V ZAČETKU PRIHODNJEGA TEDNA ODLOČITEV O USODI OBEH TRŽAŠKIH IZVOLJENIH UPRAV

Resne perspektive levičarske uprave na pokrajini - KD trdovratno zavrača vsakršno sodelovanje s komunisti - Politično nerealen predlog liberalcev o «laični in socialistični» fronti

Politične paralize je kriza obeh največjih tržaških izvoljenih uprav stopila v novo, dinamično fazo, ki jo sicer označuje še veliko neznank, ki pa daje misliti, da se nekaj premika in da se začenjajo izoblikovati nekatere rešitve, ki morda ne bodo optimalne, vsekakor pa bodo boljše od sedanjega vsestranskega mrtvila.

Politični trenutek je važen tudi zaradi tega, ker se prvič v zgodovini tržaških krajevnih uprav ponuja možnost, da bi levica prevzela v lastne roke upravljanje pokrajine. Za naše mesto bi to bil nedvomno zgodovinski dogodek, tudi če upoštevamo omejene pristojnosti te krajevne ustanove. Politični pomen gre v tem primeru nedvomno preko same krajevne ustanove. O tem priča na primer že samo dejstvo, da je ponedeljkovi seji pokrajinskega sveta, ki navadno privabi v moderno dvorano palače na Trgu Vittorio Veneto prav malo publike, prisostvovalo veliko število ljudi. Bolj kot navadni radovedneži so to bili najvišji krajevni predstavniki strank, s pokrajinskimi tajniki na čelu, opazili pa smo tudi (prvič odkar spremljamo delo pokrajinske uprave) številne občinske odbornike in svetovalce, pa tudi predstavnikov tiska je bilo več kot ponavadi.

Poskus socialistov in komunistov, da bi sestavili manjšinski levičarski odbor na pokrajini, je nedvomno močno razburil kalne vode krajevnega političnega dogajanja. Dejstvo, da so za novega predsednika pokrajine kandidirali pokrajinskega tajnika socialistične stranke Lucia Ghersija, pa dokazuje, da gre za resno politično pobudo, za katero sta se obe levičarski stranki močno angažirali.

Na ponedeljkovi seji sta tako socialistični govornik Carbone kot komunistični predstavnik Martone poudarila predvsem poziv vmesnim strankam, socialdemokratom, republikancem, Slovenski skupnosti in tudi samim liberalcem, naj se otresejo vrednje demokrščanske hegemonije in naj podprejo to pobudo, ki ni naperjena proti krščanski demokraciji, iz katere pa se je stranka relativne večina sama izločila. In dejansko je KD tudi v ponedeljek potrdila, da ni pripravljena niti za ped odstopiti od svojih pozicij: načelnik demokristjanske skupine Perini je spet povlekel na dan nujnost «razmejitve med večino in opozicijo», pri tem pa ponovil priljubljeno tezo, da je prispevek komunistov zaželen, toda le s pogojem, da ostanejo v opoziciji.

Ob tako ostri kontrapoziciji med delavskima strankama na eni strani in krščansko demokracijo na drugi se vmesne stranke obotavljajo, oklevajo, iščejo svojo vlogo. Zgovorno je na primer dejstvo, da so nekatere stranke (mislimo predvsem na liberalce), ki so še do včeraj opozarjale na nevarnost tihega sporazumevanja med KD in KPI, danes močno zaskrbljene zaradi morebitnih posledic sedanje zaostritve odnosov. Trenutno pa so se manjše stranke — kot kaže — odločile za taktiko odlašanja. Na ponedeljkovi seji sta to linijo zagovarjala predvsem republikanski in socialdemokratski predstavnik, medtem ko je le liberalni zastopnik sprožil konkreten predlog, ki naj bi po zamisli PLI preprečil frontalni spopad med levico in desnico. Gre za predlog o zavezništvu med strankami «laičnega in socialističnega območja», se pravi med PSI, PSDI, PRI, PLI in Slovensko skupnostjo. Predlog pa je težko uresničljiv ne samo zaradi političnih razlogov (socialisti bi med drugim morali popolnoma spremeniti dosedanjo strategijo), ampak tudi iz golo materialnih razlogov: taka koalicija bi namreč ne razpolagala v pokrajinskem svetu niti z zadostnim številom odbornikov, tako da bi si morala dva odbornika — suplenta izposoditi, seveda od KPI ali od KD.

Tudi Slovenska skupnost za sedaj še noče zavzeti stališča ter se previdno drži nekakšne stroge nevtralnosti v pričakovanju razvoja položaja. Naj omenimo, da je njen predstavnik v pokrajinskem svetu Bojan Brezigar na ponedeljkovi seji prebral svojo intervencijo v slovenščini, kar je spet povzročilo nekaj ugovorov. Predsedujoči, predstavnik KPI Boris Iskra, je vsekakor utišal nasprotnike rabe slovenščine v pokrajinskem svetu tako, da je sam prebral prevod Brezigarjevega posega. Vsekakor je dogodek opozoril na to kočljivo vprašanje, ki se ga bo morala nova pokrajinska uprava, ne glede na njeno politično sestavo, takoj lotiti in končno rešiti.

Kot smo že včeraj poročali, se bo pokrajinski svet ponovno sestal prihodnji ponedeljek. Po prvih dveh glasovanjih, ki nista dala rezultatov, saj je bila potrebna absolutna večina glasov, bo prihodnji teden zadostovala navadna večina. Levičarski stranki razpolagata skupaj z 12 glasovi v pokrajinskem svetu (ki šteje skupno 30 mest), KD pa jih ima na razpolago deset. Jasno je, da so v teku mrzlična posvetovanja v iskanju zaveznikov, saj bi vsak glas utegnil biti odločilen. Vsekakor bi za izvolitev Lucia Ghersija lahko zadostovalo tudi samo 12 glasov, seveda s pogojem, da morebitna demokrščanska kandidatura ne prejme podpore vsaj dveh predstavnikov manjših vmesnih strank.

Toda ne gre le za račune o številu glasov, gre za politične probleme, ki ne zadevajo samo pokrajine, ampak tudi občino. Občinski svet se bo sestal v petek, da bi vzel na znanje odstop Spaccinijevega enobarvnega odbora in glasoval o novem predsedniku. Tudi tu, kot že na pokrajini, bo na prvih glasovanjih potrebna absolutna večina, na naslednjih, ki bodo v torek, 28. februarja, pa bo zadostovala navadna večina. Od ponedeljka, 7. februarja, ko bo zasedal pokrajinski svet, pa do naslednjega dne, se bo torej odločila usoda obeh glavnih tržaških izvoljenih uprav.

Nujno je, torej, da so v teh dneh stiki med strankami še posebno mrzlični, saj je časa na razpolago prav malo. Na enem takih srečanj so se sestale včeraj stranke, ki naj bi po predlogu liberalcev sestavljale koalicijo «laičnega in socialističnega območja». Toda na srečanju se je pokazalo, da so razlike v stališčih prevelike: med drugim tudi zaradi tega, ker je medtem sama krščanska demokracija dala nekakšno «avtentično tolmačenje» liberalnega predloga, ki naj bi izključeval vsakršno sodelovanje s komunisti, medtem ko bi KD po drugi strani «posodila» dva odbornika — suplenta novemu «laičnemu in socialističnemu» odboru.

Sicer pa je KD ponovila včeraj tudi star predlog socialdemokratov, po katerem naj bi sestavili odbor, ki naj bi mu predsedoval socialist in ki naj bi ga sestavljale stranke od PLI do PSI, medtem ko naj bi pri pripravi programa sodelovala tudi KPI. Toda tudi ta predlog je za socialiste nesprejemljiv prav zaradi tega, ker izrecno izključuje direktno sodelovanje s komunisti.

Univerzitetni profesorji o kraški prosti coni

Tržaška federacija KPI priredi v soboto, 5. februarja, ob 16.30 /v Ul. Madonnina 19 okroglo mizo z univerzitetnimi profesorji na temo: «Vprašanja proste industrijske cone na Krasu». Uvodoma bodo spregovorili Roberto Costa, Pietro Gobbato, Margherita Hack, Ferruccio Mosetti, predsedoval pa bo Claudio Villi, član posebne komisije za ekološka vprašanja v senatu.

Skodelica kave stane 200 lir

Skodelica kave stane od včeraj 200 lir. Podražitev so napovedovali že dalj časa in jo utemeljevali s podražitvijo kave, ki je bila v zadnjem času še kar občutna. Govori se tudi, da se bo skodelica kave kmalu podražila na 250 lir, vendar pa o tem na združenju lastnikov javnih lokalov niso še sklepali.

Drevi ob 18.30 v Kulturnem domu

Predromanska in romanska arhitektura

Predaval bo dr. Marijan Zadnikar

Drevi ob 18.30 bo v Kulturnem domu v Trstu prvo predavanje ciklusa predavanj o razvoju slovenske arhitekture, ki ga prireja Narodna in študijska knjižnica v Trstu. Predaval bo dr. Marijan Zadnikar o predromanski in romanski arhitekturi.

Vstop prost. Vabljeni zlasti dijaki in učenci vseh slovenskih srednjih šol.

● **Danes ob 20. uri** bo, na pobudo komunistične sekcije «E. Curiel», v Domu pristaniških delavcev, Trg Duca degli Abruzzi 3, diskusijski večer na temo «Vloga KPI v Italijanski stvarnosti». Govor bo tudi o odnosu KPI do stvarnosti socialističnih dežel. Uvodno besedo bo imel sen. Paolo Sema.

Sporočilo proseškim staršem

Dijaki proseške srednje šole «Fran Levstik», ki so na zimskem letovanju v Toblachu, so nam včeraj zvečer sporočili po telefonu, da se počutijo odlično. Snežne razmere so tudi zelo ugodne, saj je snežna odeja debela en meter in sneg še po malem naletava. Vrnili se bodo v nedeljo zvečer z vlakom.

Skupščina delavcev «Calza Bloch»

Uslužbenci Calza Bloch so se sestali na delavski skupščini, na kateri so ob navzočnosti predstavnikov federacije CGIL, CISL in UIL proučili položaj in razvoj krize, ki traja že celih deset mesecev. Predstavnik CGIL Gialuz je podal poročilo o poteku četrtkovega srečanja na deželi, ob navzočnosti odbornika za industrijo Stopperja, sindikalistov in tovarniškega sveta, z generalnim ravnateljem družbe De Nardi iz Conegliana Veneta inž. Pinijem. Srečanje so ocenili povsem negativno, saj je inž. Pini postavil kot pogoj za prevzem tovarne 30-odstotno soudeležbo uslužbencev s kapitalom, ki naj bi ga črpali iz sklada za odpravnine.

Na skupščini so se soglasno izrazili proti predlogu inž. Pinija, neki sindikalist iz Trevisa pa je tudi orisal vzdušje napetosti in zatiranja, ki vlada v podjetju, ki ga vodi inž. Pini.

Proučili so tudi potek zadnjega srečanja na ministrstvu za industrijo in obžalovali neupravičeno odsotnost ministra Donat Cattina. Končno so sklenili, da skličejo za jutri pri Domiu sestanek tovarniških svetov vseh tržaških podjetij, da bi organizirali skupno manifestacijo, na kateri naj bi opozorili javno mnenje na nevzdržen položaj tovarne Bloch in številnih drugih industrij v našem mestu.

POD PREDSEDSTVOM REPENTABRSKEGA ŽUPANA COLJE

Zelo koristno zasedanje o problemih živinoreje

Izčrpna razprava o vseh najbolj perečih vprašanjih kmetijstva

Tržaška federacija Vsedržavne zveze zadrug in vzajemnih blagajn je priredila v sejni dvorani repentabrske občine zasedanje na temo: Živinoreja in drugi aspekti kmetijstva v širšem okviru deželnega razvoja. Uvodno poročilo je imel predsednik deželnega združenja kmetijskih zadrug, Repentabrskega zasedanja, ki mu je predsedoval župan Colja, se je udeležilo veliko število predstavnikov kmetijskih zadrug in kmečkih organizacij.

V izčrpno razpravo, ki je zaobjela celotno tematiko na področju kmetijstva, so med drugimi posegli predstavnika zadružnega hleva in zadružne mlekarne Radovič in Guštin, predsednik Kmečke zadruge Kodrič, predsednik deželne Agricoop Markovic, predstavnik inšpektorata za kmetijstvo Tagliaferro, predsednik Združenja rejcev Križmančič, predsednica Federcoop Sorini, predstavnik zadružnega hleva Dolga Krona Slavec in drugi. Govor je bil predvsem o potrebi po enotnosti med političnimi, družbenimi, gospodarskimi in sindikalnimi silami ter po novi kmetijski politiki, o nujnosti preporoda živinoreje ter o ponovnih pogajanjih o obstoječih sporazumih v okviru EGS.

Ob zaključku zasedanja je predstavnik deželnega združenja za kmetijstvo Bragato poročal o deželnem zasedanju o razvoju zadružne živinoreje, ki bo 5. februarja v Vidmu in na katerem bodo morali upoštevati probleme in napotke, ki so izšli iz repentabrskega zasedanja.

V LETU 1976

Za 11 milijard lir valutnih prekrškov

Finančni stražniki so objavili obračun dela, ki ga je v letu 1976 in v januarju 1977 opravil deželni oddelek za valutne prekrške. Zaplenili so valute v vrednosti 231.299.500 lir, ugotovili so prekrške za 81 milijard 89.654.000 lir, sodišču so prijavili 6 oseb, od katerih so 4 aretirali, sestavili pa so tudi 87 zapisnikov zaradi prekrškov upravnega značaja.

Poleg tega so v ponedeljek, 31. januarja, zaplenili nekemu zasebniku, ki je brez dovoljenja menjaval denar, 257.000 novih dinarjev, v vrednosti nad 11 milijonov lir.

ZARADI OKVARE VODOVODA

Danes na Krmenki brez vode

Pri izkopavanju je včeraj zvečer buldožer poškodoval glavno vodovodno cev na Krmenki. Dolinska občinska uprava je takoj poskrbela, da so delavci zaprli vodo, danes pa bodo popravili okvaro, verjetno že v dopoldanskih urah. Zato bodo prebivalci tega predela brez vode, dokler ne bo delo dokončano.

● **V petek, 4. februarja,** ob 20. uri bo v krožku za družbeno-politične vede novinar Marco Calamai govoril o «Terorju v Argentini». Sledila bo diskusija. «Che Guevara» (Ul. Madonnina 19)

Razna obvestila

Društvo slovenskih upokojencev v Italiji s sedežem v Trstu, vabi na 5. redni občni zbor, ki bo danes, 2. februarja, ob 15.30 v Gregorčičevi dvorani v Ul. Geppa 9, I. nadstropje. Dnevni red: 1. Otvoritev in pozdravi. 2. Čitanje zapisnika 4. obč. zbora. 3. Poročila. 4. Razrešnica. 5. Volitve. 6. Razno.

Ako ob napovedani uri ne bo navzoče zadostno število članov, potrebno za sklepčnost, se bo začel občni zbor pol ure kasneje ob vsakem številu navzočih.

Člani, ki so zadržani, lahko pooblastijo kakega drugega člana, da zanje glasuje.

Vabljeni so tudi upokojenci, ki bi se radi vpisali v društvo.

Župan občine Dolina obvešča, da bo zaradi popravil danes v Boljuncu manjkal električni tok od 7. do 13. ure.

Mali oglasi

NA KRASU najamem hišico ali kmečko poslopje z enoletnim predujmom. Tudi kupim. Tel. 755926.

Gledališča

ROSSETTI

Danes ob 20.30. Izven abonmaja «Pensaci Giacomino» Luigija Pirandella s Salvom Randonejem in Nedo Naldi. Abonenti danes 30 odst. popusta. 20 odst. za naslednje. Študentje: 5. februarja ob 16. uri: parter 2.000 lir, galerija 1.200 lir. Rezervacije za vse ponovitve pri Osrednji blagajni, Pasaža Protti 2.

AVDITORIJ

Od jutri do 6. februarja Teatro popolare iz Rima predstavlja: Mrožek - «La polizia» in «In alto mare». Režija Maurizio Scaparro. Veljajo odrezki «Rassegna».

TEATRO LABORATORIO

Od jutri, 3. do 6. februarja predstavlja «Gruppo popolare di Roma» Brechtovo delo «Poroke malomeščanov». Vstopnice in abonmaji se lahko razervirajo pri gledališki blagajni. Predstava dne 3. februarja je rezervirana za Goethe Institut.

AVTONOMNA DEŽELA FURLANIJA JULIJSKA KRAJINA

Dežela Furlanija - Julijska krajina bo predstavila dva dokumentarna filma, ki sta bila posneta pred potresom in po njem. Režija Giulio Mauri.

«Friuli, 6 maggio 1976»

«Dietro le spiaggie, sopra le colline»

Jutri, 3. februarja, v kinu Nazionale

VSTOP PROST

Urniki predstav: ob 16., 17.30, 19., 20.30 in 22. uri.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA
SLOVENSKA PROSVETA

OSREDNJA PREŠERNOVA PROSLAVA

V nedeljo, 6. febraurja 1977, ob 17. uri v Kulturnem domu v Trstu.

PD LIPA - BAZOVICA

prireja danes, 2. februarja 1977, ob 20.30 v Bazoviškem domu razgovor na temo

Osimski sporazum in slovenska narodnostna skupnost v Italiji

Razgovor bo vodil član izvršnega odbora SKGZ Bogo Samsa. Sledila bo razprava.

VABLJENI!

PD RDEČA ZVEZDA
Saležu

vabi na predvajanje celovečernega slovenskega filma

VRNITEV

ki bo danes, 2. februarja 1977, ob 20.30 v prostorih osnovnošolske telovadnice v Saležu. Film obravnava problematiko koroških Slovencev med NOB.

Kolektiv slovenskih študentov ekonomske fakultete vabi vse študente vseh fakultet in vse zainteresirane na

razpravo o gospodarskem delu osimskih sporazumov.

Sodelovala bosta dr. Karel Šiškovič in dr. Vito Svetina. Razprava bo jutri, 3. t.m., ob 20. uri v Gregorčičevi dvorani v Ul. Geppa.

Prosveta

PD S. Škamperle pri Sv. Ivanu prireja danes, 2. februarja, ob 20.30, v svojih prostorih na stadionu «Prvi maj» aktualno predavanje o **političnih in gospodarskih plateh osimskega sporazuma in njegovih prednostih za slovensko narodnostno skupnost.** Predavala bosta Boris Race in dr. Vito Svetina.

Kino

Movie club 77 Danes v Domu študenta A (Ul. F. Severo 158). 16.00 Stenov «Cinema d'altri tempi».

La Cappella Underground 19.00—21.30 «Reptilicus». Barvna grozljivka.

Ariston Dvorana rezervirana za italijansko-francoski kulturni krožek. Jutri: 16.30 «Il flauto magico» Ingmarja Bergmana. Barvni film.

Mignon 15.30 «La scarpetta e la rosa». Barvni film.

Nazionale 16.00 «La segretaria privata di mio padre». R. Montagnani in M.R. Omaggio. Barvni film. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Grattacielo 16.30 «Sturmtruppen». R. Pozzetto, L. Toffolo. Barvni film.

Fenice 16.00 «Basta che non si sappia in giro». N. Manfredi, M. Vitti in J. Dorelli. Barvni film. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Excelsior 15.30 «Il maratoneta», Dustin Hoffman in Lawrence Olivier. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Eden 16.30 «Al piacere di rivederla», U. Tognazzi. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Ritz 15.30 «Il corsaro nero», Kabir Bedi, Carole Andrè. Barvni film.

Aurora 16.00 «Novecento Atto II». R. De Niro, G. Depardieu. Barvni film. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Capitol 17.00 «L'innocente». G. Giannini in L. Antonelli. Barvni film. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Cristallo 16.30 «I baroni». Turi Ferro. Barvni film. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Moderno 16.30 «La pietra che scotta». D. Hoffman in R. Redford. Barvni film.

Filodrammatico 15.30 «Amore a tre dimensioni». Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Impero 16.30 «Il fratello più furbo di Sherlock Holmes». Barvni film.

Vittorio Veneto 16.30 «Police story». Vic Morrow in Diane Baker. Barvni film.

Ideale 16.00 «L'odissea del Neptuno nell'impero sommerso». B. Gazzara. Barvni film

Radio 16.00 «Gli eredi di Bruce Lee». Barvni film o karateju.

Astra 16.30 «Tequila». Anthony Steffen. Barvni western film.

Abbazia 16.00 «Oh, Calcutta». Raina Barrett, Mark Dempsey. Prepovedan mladini pod 18. letom. Barvni film.

Volta 16.00 Pippo, Pluto e Paperino v filmu «Allegri masnadieri». Barvna risanka.

Razstave

V umetnostni galeriji «Sant'Elena», Ul. degli Artisti, razstavlja slikarka Etta Balbi.

Izleti

PD «Valentin Vodnik» iz Doline organizira v nedeljo, 13. februarja smučarski izlet v Sappado. Vpisovanje pri društvenih odbornikih.

Prispevki

V spomin na brata in svaka Elota darujeta Vittoria in Bruno Štoka 10.000 lir za ŠD Sirena.

V spomin na Stanino darujeta Nataša in Mira 20.000 lir za žrtve potresa v Beneški Sloveniji.

Dominik Ukmar (Prosek 557) daruje 10.000 lir za Dijaško matico.

Včeraj - danes

Danes, SREDA, 2. februarja
SVEČNICA

Sonce vzide ob 7.25 in zatone ob 17.12. — Dolžina dneva 9.47. — Luna vzide ob 15.49 in zatone ob 5.50.

Jutri, ČETRTEK, 3. februarja
BLAŽ

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 7.6 stopinje, najnižja 5.7, ob 19. uri 6 stopinj, zračni pritisk 1007.6 mb ustaljen, veter 27 km severovzhodni, sunki burje 52 km, nebo pooblačeno, vlaga 50-odstotna, morje razburkano, temperatura morja 9.6 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

Dne 1. februarja 1977 se je v Trstu rodilo 8 otrok, umrlo pa je 17 oseb.

UMRLI SO: 81-letna Anna De Michielis vd. Dolce, 88-letna Giuseppina Bernardi vd. Hauser, 76-letna Pierina Demarchi vd. Ban, 66-letni Luigi Doljak, 73-letni Giovanni Zagar, 74-letna Giuseppina Furlan vd. Visintini, 51-letna Egeria Costante por. Iasbez, 83-letna Giovanna Crevatin vd. Samez, 64-letna Maria Kocevar por. Pann, 57-letna Emma Pacorini por. Saiz, 66-letni Enrico Miceu, 74-letna Maria Zalar vd. Gerzina, 63-letna Francesca Novacco por. Pangher, 64-letni Carlo Chinellato, 76-letna Teresa Liberali vd. Sulli, 90-letni Giovanni Stocovaz, 64-letna Maria Ritossa por. Valli.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 8.30 do 20.30)

Ul. Oriani 2, Trg Venezia 2, Ul. F. Severo 112, Ul. Baiamonti 50.

(od 8.30 do 13. in od 16. do 20.30)
Ul. Roma 15, Ul. Ginnastica 44.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 20.30 dalje)
Ul. Roma 15, Ul. Ginnastica 44.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba za zavarovance INAM in ENPAS od 22. do 7. ure; telef. št. 732-627.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunec: tel. 228-124; Bazovica: tel. 226-165; Občine: tel. 211-001; Prosek: tel. 225-141; Božje polje, Zgonik: tel. 225-596; Nabrežina: tel. 200-121; Sesljan: tel. 209-197; Žavlje: tel. 213-137; Milje: tel. 271-124.

Sporočamo, da nas je po težki nesreči zapustil naš dragi mož, oče, sin, brat in stric

JAKOB FRANETIČ

Na zadnjo pot ga bomo spremili danes, 2. februarja 1977, ob 15. uri iz hiše žalosti v Senožečah 151/c.

Žalujoči: žena Milka, sinova Aleksander in Srečko, hčerki Mira in Rada, mati Marija, brat Ivan z družino in drugo sorodstvo.

Senožeče, Laže, 2. februarja 1977

V 55. letu starosti nas je zapustil

DANILO PETAROS - TJEŠIVOJ

Pogreb bo danes, 2. februarja, ob 15. uri na pokopališču v Piranu.

Žalujoči: žena, sin, hči z družino, brat z družino in drugo sorodstvo.

Piran, Trst, Boršt, 2. februarja 1977

ZAHVALA

Sinovi z družinami ter vsi sorodniki se zahvaljujejo vsem, ki so sočustvovali z njimi in počastili spomin drage mame

PIERINE VITEZ vd. SARAZIN

Posebna zahvala župniku svetoivanske cerkve č.g. Agostinu, č.g. Šorliju in č.g. Giursiju ter župniku v Bazovici č.g. Živicu.

Občinsko pogrebno podjetje Ul. Zonta 7/C

IZ PRVE ŠTEVILKE SINDIKALNEGA BILTENA

Sindikat RAI za izboljšanje slovenskih radijskih oddaj

Tudi sindikati ugotavljajo, da se pri slovenskem radiu z reformo ni še nič spremenilo

Sindikalna sekcija FISL - CIGL tržaške radiotelevizijske postaje je začela v teh dneh izdajati bilten z namenom, da bi ponovno razživela sindikalno dejavnost na tržaškem sedežu RAI, potem ko se je v zadnjih mesecih zaradi raznih sprememb v vodstvenem organiku in same reforme radiotelevizijske službe nekoliko zmanjšala.

Pošebno poglavje je v prvi številki biltena posvečeno slovenskim radijskim oddajam. «Lahko bi se optimistično zatrjevalo, je rečeno v članku, posvečenem slovenskim programom, da nismo z reformo zabeležili pri slovenskih kulturnih oddajah ter poročilih občutnega kakovostnega premika, da pa kljub temu slovenske oddaje niso tako slabe. Kakor pač kdo gleda! Saj je bil pri slovenski radijski postaji tudi pred reformo marsikdo prepričan, da so slovenske oddaje navsezadnje dobre.

«Dejstvo je, pravijo sindikati, da je organik pri slovenskem radiu vedno isti, čeprav se je program povečal, in da vodijo oddaje vedno isti ljudje, z istimi idejami in pogledi kot prej. Vse to gre seveda na škodo poslušalcev. Čeprav bi se morali slovenski radijski programi v duhu reforme odpreti zunanji stvarnosti in bi jih bilo treba voditi skupinsko in ne kot običajno z vrha, se je v tej prvi fazi reforme malo premaknilo. Nasprotno, zatrjuje sindikalni bilten, smo priča še večji vsebinski revščini oddaj in s tem nevarnosti diskreditiranja slovenskih oddaj z izgubo poslušalcev.

V interesu vseh uslužbencev tržaške radijske postaje je, da do tega ne pride, kajti vlogo radijskih oddaj je treba zaščititi kot neovrgljiv element družbenega razvoja in s tem razvoja slovenske narodnostne skupnosti. Istočasno gre pri tem tudi za problem zaščite delovnih mest.

Sindikati zato pozivajo vse uslužbence, predvsem pa tiste, ki odločajo o tem, v kakšni smeri se bo razvijala reforma, da vložijo svoje moči za izboljšanje programov. Z običajnimi igrami za oblast pa bodo radijsko službo le oškodovali ter zavrli reformo, ki jo je treba za slovenske programe še v celoti uresničiti.»

Primorski dnevnik v oddaji Radia Trst A «Čas in družba»

V okviru redne oddaje «Čas in družba» tržaške slovenske radijske postaje, je bil v ponedeljek po večernih vesteh na vrsti Primorski dnevnik. Uvodno obrazložitev namena oddaje, pomena in važnosti Primorskega dnevnika kot javnega dnevnega občila slovenske narodnostne skupnosti, je podal Adolf Lapornik, ki je tudi predstavil udeležence razgovora.

Razgovor, katerega so se za Primorski dnevnik udeležili Jože Koren, Stojan Spetič in Bojan Brezigar, je vodil prof. Josip Tavčar. Jože Koren je kot prvi povojni urednik opisal izvor Primorskega dnevnika. Ponudil se je najprej pri njegovem predniku Partizanskem dnevniku in nato podal strnjen prikaz težav in problemov, s katerimi se je moral dnevnik soočati v prvih letih svojega izhajanja v Trstu. Razgovor sta potem nadaljevala Stojan Spetič in Bojan Brezigar, ki sta govorila o obravnavanju politične, narodnostne, socialne in gospodarske problematike v Primorskem dnevniku. Ta del razgovora je dopolnil J. Koren s stališča obravnavanja kulturnih vprašanj.

V zaključnem delu je bil govor še o današnjih problemih Primorskega dnevnika v okviru splošne problematike malih in zlasti še manjšinskih listov v državi, prvenstveno z vidika finančnih in kadrovskih težav.

Oddajo, ki bo ponovljena še v soboto, je s kratkim povzetkom zaključil prof. Josip Tavčar.

Ali bo prišlo 180.000 volov na proseško postajo?

Uvoz živine in zmrznjenega mesa preko špediterskih podjetij je na Proseški postaji v minulem letu znatno upadel in se je, po podatkih iz zanesljivega vira, skrčil za več kot 50 odstotkov. To zaskrbljujoče nazadovanje blagovnega prometa je posledica inflacije in ukrepov držav članic EGS, ki so omejile na minimum uvoz živine iz vzhodnih držav v Italijo.

V prvi polovici lanskega leta so razni trgovci uvozili večje ali manjše pošiljke na osnovi uvoznih dovoljenj EXIM, ki pa so zapadla prve dni junija. Tedaj je stopila v veljavo, vendar v omejenem številu in za manjše količine, nova vrsta uvoznih dovoljenj («abbinamenti»). Ta dovoljenja so izstavili nekaterim podjetjem, ki so izvažala zmrznjeno meso in sadje, s pravico do uvoza take količine goveje živine in mesa, kolikršna je bila vrednost izvoženega blaga. Živino so uvažali v glavnem iz Jugoslavije in Madžarske, ta dovoljenja pa so že izčrpali.

Trenutni blagovni promet je tako neznaten, da doseže kvečjemu po 20 vagonov dnevno. Za bližnjo bodočnost pa ni še uradnih zagotovil, če se bodo pošiljke ojačile. V dobro obveščenih krogih sicer šušljajo, da bodo od aprila dalje lahko uvozili 180.000 volov, v nasprotnem primeru pa bodo na Proseško postajo prihajale le manjše količine konj in drobnice.

—bs—

ODLOŽENA SEJA KOMISIJE ZA POKLICNI SEZNAM KMETOV

Pogoj za njeno učinkovitost ostaja dvojezično poslovanje

Predstavnika Kmečke zveze vztrajala na tej zahtevi - Prihodnje seje komisije se bo udeležil tolmač

V ponedeljek se je po daljšem odmoru zopet sestala v prostorih trgovinske zbornice posebna komisija, ki ima nalogo pripraviti volitve za poklicni seznam kmetijskih podjetnikov. Nujnost sestanka je narekoval neroden incident slovenskega lepaka, ki bi bil moral odpreti postopek za vpis in sestavo seznama volilnih upravičencev. Slovensko besedilo lepaka, ki so ga imeli namen razširiti 15. januarja, je bilo namreč tako skrpucalo napak, da so ga Kmečka zveza in župani smatrali za žaljivega za ljudi, katerim je bil namenjen, in so ga zavrnili. Zato je moral komisar zopet sklicati komisijo, da bi pregledala novi lepak, ki so ga morali ponovno tiskati.

Na sejo sta šla tudi predstavnika Kmečke zveze, ki se prejšnjih sej nista udeležila, pač pa sta prispevala stališča svoje organizacije le pismeno. Prisiljena sta bila k temu, ker trgovinska zbornica ni dala komisiji na razpolago takega tajniškega osebja, ki bi zagotovilo njeno učinkovito delovanje, to je osebje, ki bi omogočilo dvojezično poslovanje komisije. Popačeni lepak je bil konkreten dokaz upravičenosti zahteve strokovne organizacije naših kmetov, da drugače komisija sploh ne more delovati.

Ponovno prisotnost Kmečke zveze v komisiji je narekoval čut odgovornosti pred zastojem, ki je nastal. Tudi včeraj sta njena predstavnika vztrajala pri zahtevi, da se seje vodijo v obeh jezikih, kot so dejstva dokazala, da je za njeno učinkovito delovanje nujno. Nista mogla zaradi tega pristati na predlog, naj komisija najprej pregleda novi slovenski lepak, v pričakovanju, da bi se nekje drugje in pozneje rešilo načelno vprašanje. Ker sta govorila v slovenščini in sta se ob odsotnosti tajniškega osebja, ki bi prevajalo, mogla sporazumevati le s tretjim slovenskim članom komisije, je ta morala zopet odložiti svoje delo na prihodnji ponedeljek. Zdi se, da je bil vseeno storjen korak naprej, saj so vsi njeni člani sklenili zahtevati od vodstva trgovinske zbornice, da priskrbi za prihodnjo sejo tolmača. Upati je, da bo zbornica tej zahtevi ugodila, upoštevajoč tudi posredovanje in pritisk dolinskega in drugih županov v tem smislu, in da bo komisija vendar mogla dejansko začeti svoje delo.

Deželni posvet KD o poklicnem usposabljanju

V vili Manin v Passariano se je zaključil dvodnevni posvet KD o poklicnem usposabljanju, na katerem so razčlenili vse probleme tega področja in predlagali tudi nekatere konkretne rešitve, zajete v izčrpnem zaključnem dokumentu.

Zasedanje, kateremu je predsedoval posl. Toros, je odprl namestnik deželnega tajnika Biasutti, uvodno poročilo pa je imel deželni odbornik za šolstvo Mizzau.

SEJA POKRAJINSKEGA SVETA V VIDMU

Osimski sporazum obvezuje pokrajinski svet da skliče manjšinsko konferenco v Vidmu

Svetovalec Petričič (KPI) je dejal, da bodo na seji za kulturo v ponedeljek sklepali o izvedbi te obveze - Skrajno konservativne Chiabudinijeve (KD) pripombe glede globalne zaščite

Pokrajinski svet v Vidmu je na svoji seji v ponedeljek zvečer z glasovi svetovalcev strank ustavnega loka (proti je glasoval samo neofašist Fabrizi) odobril resolucijo, v kateri ugodno ocenjuje osimski sporazum ter njegove politične, gospodarske in kulturne vplive na življenje naše dežele. Kar pa zadeva izvajanje člena 3 sporazuma, predlagajo svetovalci široko posvetovanje z izvoljenimi predstavniki krajevnih ustanov v naši deželi. Pri obravnavi gospodarskega dela sporazuma resolucija poudarja celovitost deželnega področja ter predlaga, da se pri načrtovanju gospodarskih pobud upošteva potreba po obnovi porušenega področja v Furlaniji.

Razpravo je povzročil svetovalec Comini (Furlansko gibanje), ki je predlagal sprejem takšne resolucije, ki podpira politični del sporazuma in na svojski način obravnava izvajanje gospodarskega dela sporazuma. Comini je zahteval privilegiran položaj za Furlanijo, češ da je potrebno doseči ravnovesje znotraj dežele. V razlagi svoje resolucije je Comini predlagal odpravo davka IVA za nakupe gradbenega materiala in gradbenih strojev ter celo vrsto drugih olajšav (beri privilegijev) za vso Furlanijo.

V razpravo so posegli svetovalci vseh strank, za kakšno stranko tudi po dva, ki so v nasprotju z izrazito avtonomističnimi težnjami Cominija poudarjali celovitost dežele in gospodarskih posegov ter važnost sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo za napredek naših krajev in za mir v tem delu sveta.

Socialist Maieron je v svojem govoru poudaril velik pomen osimskega sporazuma za mir in sodelovanje v Evropi. Komunist Toschi je dejal, da ima sporazum v Osimu velik odmev tako v Italiji kot v Jugoslaviji, ker predstavlja primer, kako se dve državi sami sporazumeta o rešitvi svojih vprašanj. Odgovarjajoč predstavnikom Movimento Friuli, ki so vložili resolucijo o osimskem sporazumu ter izrazili zaskrbljenost, da bo izgradnja industrijske proste cone na Krasu škodovala odpravljanju posledic potresa, je Toschi dejal, da je treba vprašanja obravnavati z deželnega vidika in imeti deželo za celoto.

Senator KD Beorchia je ugodno ocenil sporazum ter zavrnil pretiravanje težav, ki jih bo mogoče z dobro voljo odstraniti. Zastopnik PSDI Napoli je podprl sporazum ter predlagal sklicanje seje načelnikov skupin, da bi glede osimskega sporazuma izglasovali enotno stališče. Potem ko je misovec Fabrizi nasprotoval sporazumu je socialist Tiburzio zavrnil misovsko stališče ter podprl Toschijevo razlago sporazuma, po katerem je treba v njem videti poleg gospodarskega tudi kulturni del ter v tem delu sporazuma zlasti videti obvezo za sklicanje manjšinske konference v Vidmu.

Svetovalec KPI prof. Pavel Petričič je prav tako izjavil, da je treba mimo gospodarskih določil izvajati tudi kulturni del sporazuma in s tem v zvezi priznavati manjšinske pravice. Vsedržavne ustanove morajo v okviru svojih pristojnosti pospeševati reševanje vseh manjšinskih vprašanj v Italiji in Jugoslaviji. Posebna odgovornost pripada občinskim upravam, goriskim skupnostim, pokrajinam in deželam. Svetovalec Petričič je na tem mestu opozoril na sklep pokrajinskega sveta decembra leta 1975 o sklicanju manjšinske konference v Vidmu, svetovalca Tiburzia pa je opozoril, da se bo prihodnji ponedeljek sestala v Vidmu pokrajinska komisija za kulturo, ki bo razpravljala prav o uresničevanju tega sklepa.

Svetovalec KD Chiabudini, ki je v načelu odobraval osimski sporazum, je glede izvajanja Piccolijevih priporočil o manjšinskih pravicah izrazil nekatere svoje dvome glede globalne zakonske zaščite. Chiabudini najprej ločuje Slovence v Italiji po njihovem statusu na tri pokrajine. Dejal je, da bi globalna zakonska zaščita lahko prinesla pričakovanja in razočaranja. Za KD bi predstavljala globalna zaščita preveč obvez, zato bo izdelala svoj dokument, v katerem bo opredelila svoje stališče do etnoloških, gospodarskih in etnografskih vprašanj. Vsekakor svetovalec Chiabudini je v bistvu ponovil svojčas izneseno stališče, ki odraža skrajno konservativno gledanje na položaj naše skupnosti na Videmskem. To pomeni, da kljub osimskemu sporazumu in kljub vse bolj očitnim dokazom o narodnostni pripadnosti beneških Slovencev — prezirajoč celo spodbude videmskega nadškofa Battistija, naj Slovenci razvijajo svoje pravice — ostaja zakrknjeno na stališču zanikovanja neke realnosti, ki je vsakomur na dlani.

Svetovalec KD Moretti je nato zelo pohvalno ocenil italijansko-jugoslovanske odnose. Italija gleda na Jugoslavijo z zaupanjem, je dejal. Minili so časi revanšizma. Osimski sporazum odpira nove perspektive za gospodarski in splošni napredek. Govornik je ob tem navedel tudi dobre stike, ki jih KD vzdržuje s Socialistično zvezo Slovenije.

Danes ne bo toka v Rupi in Gabrjah

Zaradi nujnih vzdrževalnih del na napravah, danes ne bo električnega toka na nekaterih območjih sovodenjske občine. Brez elektrike bodo od 12. do 17. ure v Rupi in Gabrjah.

Člani fotografskega krožka Skupina 75 se bodo jutri zbrali na rednem sestanku. Poleg razprave o nekaterih tekočih zadevah, si bodo ogledali zanimivo zbirko barvnih diapozitivov, ki jih je posnel Darij Figelj. Sestanek bo ob 20.30 v Ulici Malta 2.

V PONEDELJEK ZVEČER NA SEDEŽU PSDI

Brezploden sestanek na vrhu za rešitev krize v Tržiču

KD noče skupnih sestankov strank ustavnega loka pred dvostrankarskimi pogovori - Jutri sprejetje odstopa odbora v Tržiču

Sestanek predstavnikov strank ustavnega loka, ki so ga sklicali socialdemokrat v ponedeljek zvečer na svojem sedežu, ni rodil zaželenega uspeha. Sestanek je bil sklican z namenom najti rešitev za tržiško občino, kjer so župan in odborniki že odstopili (občinski svet bo njihov odstop sprejel na seji, ki je bila sklicana za jutrišnji dan) in tudi preučiti položaj v drugih upravah, zlasti v pokrajinski in v občini Gradež.

Zaradi tega so bili na sestanku prisotni vsi najvidnejši predstavniki strank ustavnega loka. Socialdemokrate so zastopali tajnik Bianconi, odborniki Fedrigo in Zimany, komuniste Paiza in Padovan, socialiste Trombetta, Del Ben in Bozzi, krščansko demokracijo Ginaldi in Augelli, republikance pa Ascari in Drufuca. Poleg teh pa so prišli na sestanek še nekateri predstavniki sekcij iz Gradeža in Tržiča.

Sestanek ni bil uspešen zaradi zadržanja krščanske demokracije. Njen podtajnik odv. Ginaldi je dejal, da njegova stranka noče v pogajanja splošne narave v tem trenutku. KD je stranke povabila na bilateralne pogovore o tržiškem vprašanju in se hoče držati sprejetih sklepov. Splošno preučevanje odprtih vprašanj naj bi sledilo tem bilateralnim pogovorom.

Druge stranke pa niso za tako obravnavanje dogodkov. Odločno nasprotni so bili komunisti in socialisti, negativno stališče so zavzeli tudi republikanci in socialdemokrati. Slednji so si sicer pridržali pravico dati dokončen odgovor po seji njihovega vodstva.

Ni nam dano vedeti, ali bo prišlo do teh bilateralnih pogovorov že v teh dneh v Tržiču, vsaj do nekaterih. Predstavniki strank pa so se dogovorili, da se prihodnji teden sestanejo še enkrat.

Kot smo že omenili, bo jutri seja občinskega sveta v Tržiču. Na njej bodo sprejeli odstop župana in odbornikov, logično ne bodo volili novega župana. Posle bo še naprej opravljal dr. Maiani s sodelovanjem sedanjih odbornikov.

Sestanek prebivalstva na Plešivem

Na Plešivem, v poslopju slovenske osnovne šole, je bila v ponedeljek zvečer skupščina prebivalstva slovenskih, briških krajev krminske občine. Sklicala jo je občinska uprava, da se s prebivalci pogovori o letošnjem proračunu občine. Prisotni so bili predstavniki odbora in vseh strank, ki so zastopane v občinskem svetu, ter vsaj po en predstavnik vsake družine, ki živi na tem področju. Zaradi tega je bila tudi diskusija zelo izčrpna.

Predstavniki odbora so dejali, da bodo v kratkem postavili dvojezične napise tudi v Novaje in Pradis. S tem bodo praktično zaključili pred leti začeto akcijo, ko so v slovenske ali narodnostno mešane kraje krminske občine postavili italijanske in slovenske napise krajev, ki domačina in tujca opozarjajo, da živijo na tem področju Slovenci.

Govor je bil tudi o številnih javnih delih, vendarle se danes tu križajo kompetence občine in briške gorske skupnosti. Ne gre za konkurenco, marveč za pristojnost del. Dan je bil predlog, da se zahteve in zatem tudi realizacija posameznih del uskladijo med občino in gorsko skupnostjo. Slednja ima, zlasti v prvi fazi svojega delovanja, precej finančnih sredstev na razpolago.

Predstavniki občine so tudi povedali, da so dobili 25 milijonov lir, ki jih bodo uporabili, po možnosti še letos, za ureditev nekaterih naprav na plešivskem mejnem prehodu. To v upanju in pričakovanju, da se ta dvigne v višjo, prvostopenjsko kategorijo.

POGOVOR Z NAČELNIKOM SKUPINE ALOJZOM BUŽINELOM

Moški pevski zbor «Brda»: dokaz okrepitve prosvetne dejavnosti krminskih Slovencev

Nastal je iz Krminskega okteta - V novo sezono z obsežnim sporedom, ki ga nameravajo docela uresničiti

Moški zbor «Brda» med vajo pod vodstvom Zdravka Klanjščka

«Novo leto pričenjamo z obsežnim sporedom, ki ga nameravamo docela uresničiti in tako prispevati k okrepitvi naše narodnostne skupnosti na Krminskem», mi je pred dnevi dejal Alojz Bužinel, zgledni vinogradnik s Pradisa pri Krminu ter načelnik moškega zbora «Brda» s Plešivega in Krmina.

Slovenski zbor, ki je eden med najmlajšimi po nastanku, med najstarejšimi pa, kar zadeva njegovo zasedbo, saj ga sestavljajo v večini starejši pevci (sam Bužinel ima 73 let), se je ustanovil pred dvema letoma, ko je pod vodstvom Zdravka Klanjščka prvič uradno nastopil v Prvačini na reviji Primorska poje.

«Zgodovina našega zbora je zanimiva», mi je pripovedoval Alojz Bužinel. «Pred štirimi leti se mi je porodila zamisel, da bi tudi krminski Slovenci lahko imeli našo skupino, da bi tudi med nami ovrednotili slovensko pesem ter tako omogočili razvoj prosvetno-kulturnega delovanja v teh krajih. Sicer sem jaz že star pevec, saj sem že od mladih nog nastopal v zborih. Svoj načrt sem orisal cerkvenemu organistu in prijatelju Ferdinandu Simčiču, s katerim sva se lotila dela. Povedati pa moram, da je bila najina prvotna zamisel skromna, tako da smo nameravali sestaviti skupino, ki bi pela izključno v cerkvi ter na kakih domačih prireditvah. Na svoje začudenje sva v kratkem času našla večjo skupino starejših moških in žensk, ki so se odzvali našemu vabilu. Prve vaje smo imeli kar v cerkvi pri Subidi, kjer smo doživeli krstni nastop. S časom ter z ugotovitvijo, da nas vseh veže smisel in ljubezen do glasbe, smo naše začetne nastope nekoliko obogatili in se februarja 1975 prijavili na Slovenskem večeru v Krminu.

Na žalost so ženske, ki so nastopale v zboru, odpovedale in znašli smo se pred vročo kašo. Moških je namreč bilo premalo, da bi lahko sami sestavljali zbor. Pomanjkanje ljudi nas je prisililo, da smo se na krminskem večeru prijavili kot oktet «Krminski oktet», ki je pod vodstvom Ferdinanda Simčiča doživel laskava priznanja med občinstvom. Ta uspeh nas je vzpodbudil in nam vlil še večje veselje do petja. Po nastopu v Krminu smo zamenjali našega pevovodja. Zdravko Klanjšček je namreč nasledil prijatelju Simčiča.

Ko smo našemu oktetu dali dokončen uraden pečat, smo od občine dobili dovoljenje, da lahko vadimo v prostorih osnovne šole na Plešivem, kjer še sedaj vadimo. Za naše delo so se zanimali tudi nekateri mlajši Krminčani, ki so izrazili željo po sodelovanju. Tako, z vključitvijo mladih moči v naš oktet, je nastal moški zbor «Brda» s Plešivega in iz Krmina.»

Pevski zbor je v svoji kratki dobi obstoja nastopil v številnih krajih Goriške, Tržaške in v Sloveniji, snemal je tudi za tržaški radio. Njihov letošnji program je zelo obsežen, zaradi česar so že pričeli z vajami, da bi naštudiranim skladbam priključili nekaj novih. Zbor, ki ga sestavlja 15 ljudi, bo v kratkem nastopil na reviji Primorska poje, prav tako bo sodeloval na Slovenskem večeru v Krminu.

P. R.

Stališče sindikalne zveze o dogodkih v Španiji

V zvezi z nedavnimi krvavimi dogodki v Španiji je pokrajinska sindikalna zveza CGIL - CISL - UIL izdala včeraj tiskovno poročilo, v katerem izraža zaskrbljenost italijanskih delavcev spričo takega razvoja položaja. Obenem sindikati izražajo vso podporo španskim demokratičnim opozicijskim strankam in sindikatom. Nedavni dogodki nedvomno dokazujejo, je nadalje rečeno v poročilu, da je treba tudi v Španiji čimprej ponovno uvesti demokratična jamstva, predvsem pa enkrat za vselej pretrgati z mračno preteklostjo. Treba je tudi demokratični opoziciji priznati mesto, ki ji gre v družbi in pri vodenju države.

Inž. Elio Andò novi poveljnik gasilcev

Goriški gasilci so včeraj zamenjali poveljnika. Dr. inž. Piervincenzo Cervesi, ki je osem let vodil ekipo gasilcev v naši pokrajini, je včeraj zapustil to mesto. V kratkem bo nastopil novo službo v Forliju. Novi poveljnik gasilskih enot v naši pokrajini je inž. Elio Andò, ki je do nedavnega služboval v Benetkah.

Avtobusi v Kraški ulici odslej drugače

Goriško občinsko podjetje sporoča, da bodo od jutri dalje na avtobusni progi št. 1 spremenili postajališča v Kraški ulici. Avtobusi bodo zdaj ustavljali blizu križišča z Ulico Trivigiano, pri železnem kiosku in blizu občinske klavnice. Podjetje je na teh krajih že namestilo opozorilne znake.

Danes in jutri zaprta Ul. Trivigiano

Cestni prehod čez železniško progo v Ulici Trivigiano v Štandrežu bo danes in jutri zaprt, ker imajo delavci železniškega podjetja popravljalna dela na progi. Domačini in vsi koristniki ceste naj to upoštevajo.

Gasilci reševali divjad

Gasilci so sicer postavljeni zaradi varnosti pred požari in drugimi naravnimi nesrečami. Mnogokrat pa jih pokličejo tudi zaradi najrazličnejših težav, odpiranja dvigal, reševanja mačk in podobno. Lani pa so se morali goriški gasilci ukvarjati tudi z reševanjem srnjadi. Kar trikrat so jih poklicali, da so iz mrzle vode namakalnega prekopa pri Fari potegnili prestrašeno in prezeblo srnjad.

Pozanimali smo se pri lovcih, kako da te plašne živali tako pogosto zaidejo v vodo. Pravega odgovora sicer nismo dobili. Najbrž prekop seka s pečine, po katerih se srne selijo iz gozdnatega področja Brd proti Krasu in proti strugi Soče. Namakalni prekop ima na straneh betonske robnike, zato se živali z veliko težavo izvlečejo iz njega. Največkrat utonejo, nekaj pa jih rešijo tudi gasilci. Kakor smo že večkrat pisali, se je srnjad na Goriškem v zadnjih letih precej razmnožila, po mnenju samih lovcev preko optimalnega števila.

Vozili sta se oplazili

Cestno policijo so včeraj okrog poldne poklicali v Števerjan, kjer se je na križišču pri Sovenci zgodila lažja prometna nesreča. Ford escort novogoriške registracije 185 - 24, ki ga je upravljal Humbert Mavrenčič iz Snežadnega v Brdih štev. 25, je na ovinku zaneslo proti sredini ceste, ravno takrat pa je privozil mimo 22-letni Aldo Macus s Sovence 19 z avtom fiat 850. Vozili sta se oplazili. Na srečo pa pri tem ni bil ranjen nobeden od voznikov — gmotna škoda pa tudi ni prevelika.

● **Goriško društvo za zaščito živali** bi rado oddalo psa škotskega ovčarja, ki so ga našli blizu Dolenjega v Brdih. Podrobnejše informacije dajejo na sedežu društva v Ulici Diaz, 1.

PRED TRŽAŠKIM PRIZIVNIM SODIŠČEM

Znižana kazen za napad na žensko v Barkovljah

Trojica bo morala zaradi ropa in povzročitve telesnih poškodb presedeti skupno 12 let in pol, to je pet let in pol manj, kot so sklenili prvostopenjski sodniki

Roparska trojica, ki je 7. aprila lanskega leta napadla in oropala 60-letno Vido Bassa por. Pertot, je včeraj sedela zopet na zatožni klopi. 35-letni Renato Grava, 29-letni Mauro Belletti in 51-letna Maria Grazia Felice por. Lisjak, ki jih je prvostopenjsko sodišče 21. julija lanskega leta obsodilo na šest, sedem, oziroma pet let zapora, so namreč vložili priziv in včeraj jim je sodilo prizivno sodišče.

Dogodek je precej razburil tržaško javnost, saj je značilen za naše mesto. Samo v lanskem letu smo zabeležili kakih deset podobnih primerov. Prav napad na Pertotovo je bil prvi iz dolge serije in je imel tudi najhujše posledice, saj se je ženska zdravila v bolnišnici skoraj mesec dni.

7. aprila se je v večernih urah vračala domov. Okoli 20. ure je zaprla tobakarno v Ul. Carducci, ki jo upravlja, vstopila v avtobus in se odpeljala do Rumene hiše. Izstopila je in se s hitrimi koraki napotila proti domu v Ul. Mandria 60. Za seboj je zaslišala korake, katerim ni posvetila večje pozornosti, vendar pa se je obrnila. V tistem trenutku jo je neki moški zgrabil za vrat in ji zamašil usta. Napadalcu se je pridružil še en moški in Pertotovi iztrgal torbico, v kateri je imela poleg drugega tudi hranilno knjižico z vlogo 10 milijonov lir. Pertotova se je okravljena zvlekla do doma, odkoder jo je mož pospremil v bolnišnico.

Policija je takoj uvedla preiskavo, pri kateri pa je bila odločilnega pomena kratka vest, ki so jo naslednjega jutra objavili tržaški dnevniki. V jutranjih urah se je zglasila v banki ženska s hranilno knjižico Pertotove in zahtevala izplačilo 4 milijonov 200 tisoč lir. Ker knjižica ni bila imenška, je bančni uradnik izdal nalog za izplačilo, zataknilo pa se je pri blagajni. Blagajnik je namreč Pertotovo osebno poznal in zjutraj je pred prihodom v službo prebral v časopisu vest o ropu. Zato se je z izgovorom umaknil v sosednjo sobo in poklical policijo. Ženska je medtem že izginila, vendar je natančen opis, ki ga je podal blagajnik, zadostoval policiji, da jo je identificirala za Lisjakovo. Od tu pa do odkritja obeh moških je bil le še samo kratek korak in dva dni po ropu je trojica že sedela za rešetkami. Julija jim je sodilo kazensko sodišče in jih obsodilo, kot že rečeno, na skupno 18 let zapora.

Na včerajšnji razpravi je tožilec Franzot zahteval potrditev prvostopenjske razsodbe, zagovorniki Giordano, Maniacco, Matejka in Verri pa so zahtevali znižanje kazni. Sodniki so jim dejansko ustregli, saj so znižali kazen vsem trem obtožencem, ki bodo presedeli skupno pet let in pol manj so sklenili prvostopenjski sodniki: Grava je bil obsojen na pet let in pol zapora ter na 400 tisoč lir globe, Belletti na 4 leta zapora in na 400 tisoč lir globe, Lisjakova pa na 3 leta zapora in na 300 tisoč lir globe ter na prepoved opravljanja javnih **služb za dobo petih let.**

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S.P.A.
TRST - ULICA F. FILZI 10 - ☎ 61-440

TEČAJI VALUT V MILANU
DNE 1. 2. 1977

Ameriški dolar:	debeli	882,20
	drobni	845.—
Funt šterling		1511,50
Švicarski frank		350,50
Francoski frank		177,30
Belgijski frank		23,70
Nemška marka		366.—
Avstrijski šiling		51,60
Kanadski dolar		845.—
Holandski florint		349,50
Danska krona		147,50
Švedska krona		206.—
Norveška krona		165.—
Drahma:	debeli	20.—
	drobni	20.—
Dinar:	debeli	43.—
	drobni	43.—

MENJALNICA
vseh tujih valut

Prispevajte za
DIJAŠKO MATICO

GORIŠKO SREČANJE MALIH ODROV

v priredbi Primorskega dramskega gledališča v Novi Gorici.

Zaključna predstava srečanja bo v Gledališču Verdi v Gorici v ponedeljek, 7. februarja, ob 20. uri.

Nastopa «TEATRO STABILE DEL FRIULI-VENEZIA GIULIA» iz Trsta

z dramo FULVIA TOMIZZE po romanu IVANA CAKARJA

IDEALIST
(Martin Kačur)

V glavni vlogi Corrado Pani.

Vstopnice so v Gorici v prodaji v pisarni Slovenske prosvetne zveze, Ul. Malta 2, tel. 2495.

Kino

Gorica

VERDI 20.30 Gostovanje it. gledališča
CORSO 17.00—22.00 «Ragazzi della Roma violenta». G. Milli. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.
MODERNISSIMO 17.00—22.00 «Sotto il selciato c'è la spiaggia». G. Huber.
CENTRALE 17.00—21.30 «Il giorno del grande massacro». T. Laughlin in R. O'Neal.
VITTORIA 17.00—22.00 «Quella provincia maliziosa». K. Well in A. Nova. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

EXCELSIOR 16.30—22.00 «Il punto caldo».
PRINCIPE 17.30—22.00 «In tre sul Lucky Lady».

Nova Gorica in okolica

SOČA «Let nad kukavičjim gnezdom». Ameriški film ob 18.00 in 20.15.
SVOBODA «Peklenski pregon» — ameriški film ob 18.00 in 20.00.
DESKLE «Romantika v postelji» danski film ob 19.30.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna Provvidenti, Travnik 34, tel. 2972.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Danes ves dan in ponoči je v Tržiču dežurna lekarna bolnišnice, Ul. Terenziana 26, tel. 44387.

NA SIMPOZIJU, KI GA JE PRIPRAVIL SLOVENSKI RAZISKOVALNI INŠTITUT

VPLIV TOVORNEGA POSTAJALIŠČA NA MALO REPENTABRSKO OBČINO

Referent Mitja Race je govoril o prvotnih načrtih, o nepravilnem pristopu k tem načrtom, pa tudi o etnični strukturi občine in njeni urbanistični politiki

Nadaljujemo z objavljanjem referatov z nedavnega simpozija, ki ga je SLORI pripravil na temo o sociogospodarskih in prostorskih problemih Slovencev v Italiji. Danes so na vrsti trije skrajšani referati in sicer o repentabrski občini in avtoportu, ter o razmerah v Kanalski dolini.

Znanstveno poročilo arhitekta Mitje Raceta o problematiki tovornega postajališča pri Fernetičih pri Trstu obravnava zgodovino načrtovanja in izvajanja te važne prometne infrastrukture ter opisuje z demografskimi, sociološkimi in gospodarskimi analizami stanje v majhni repentabrski občini, na katere razvoj bo tak velik poseg naravno vplival.

Prvotni načrt postajališča bi s cestnimi in železniškimi priključki pokrival več kot pol milijona kvadratnih metrov zemljišča s ploščadjo za tovornjake, skladišči, mehanično delavnico, motelom in drugimi servisnimi objekti ter s carinskim poslopjem, mejno zgradbo in dve novi vojašnici za obmejno osebje.

Repentabrska občina je bila sicer aprila 1974 izdala gradbeno dovoljenje, ki ga pa je že avgusta preklicala, ker načrt ni bil v skladu z regulacijskim načrtom. Že na prvi pogled je bilo opaziti pomanjkljivosti: ni vseboval n.pr. hitrega cestnega priključka na mejnem področju, tako potniški kot tovorni promet naj bi se odvijal po že sedaj preobremenjeni cesti Občine - Sežana skozi Fernetiče, kar bi povzročilo zadušitev zaselka. Zato so domačini in repentabrska občinska uprava zahtevali in dosegli, da se načrt popravi, preden je občina izdala junija lani drugo gradbeno dovoljenje.

Po mnenju arh. Raceta je bil to vzoren primer nepravilnega pristopanja k reševanju prostorske in razvojne problematike po logiki brezobzirnega izkoriščanja manjšinskega sistema po močnejšem večinskem, ki je naravno povzročilo konflikte in veliko zamude. Vsega tega bi ne bilo treba, če bi koncercij za tovorno postajališče že od vsega začetka iskal najprimernejše rešitve in sestavljal načrt sporazumno s prebivalstvom in občinsko upravo, upoštevajoč potrebo po primernih nadomestilih za družbeno, gospodarsko in narodnostno utrjevanje male repentabrske skupnosti.

Prebivalstvo repentabrske občine je v veliki večini slovensko, v Repnu 80-odstotno, na Colu - Poklonu 82, pri Fernetičih le 53-odstotno, ker sestavljajo italijansko prebivalstvo v glavnem obmejni stražniki in cariniki. Precej je tudi mešanih družin, pri Fernetičih celo 26 odst., v drugih zaselkih pa okrog 7 odst.

Število prebivalstva se je v zadnjih 25 letih nekaj povečalo in je sorazmerno mlajše v primerjavi s pokrajinskim povprečjem. Precej se je izboljšala stopnja šolske izobrazbe, saj je skoraj 30 od sto prebivalstva opravilo srednjo, višjo ali visoko šolo. Absolutno večino prebivalstva sestavljajo polkmetje, pri močnem zmanjšanju pravih kmetov in kamnosekov in porastu zaposlitve v storitvenih dejavnostih. Glede na privlačnost teh krajev za mestne izletnike je lepo razvito domače gostinstvo. Precejšen je bil in še je urbanizacijski pritisk, saj je občina, zlasti pred letom 1975, ko je sprejela novi regulacijski načrt, izdala lepo število gradbenih dovoljenj domačinom in tujcem, sedaj pa je strožje.

Občina Repentabor je zaradi svojih značilnosti in lege del obmejne regije, ki se more rešiti iz stagnacije le s spremembo prostorskega modela razvoja, uravnanega po potrebah potrošniškega sistema. Podeželje so zato «zamrznili» in mu zmanjšali vrednost, medtem ko se je mestno središče praznilo, ker so izrinjali manj premožne sloje, kar je povzročilo urbanistična in družbena neravnovesja. Zato nudijo perspektive, ki jih odpirajo osimski sporazumi, možnost, da se poleg gospodarskega ustvari tudi socialno ravnotežje

S tako ne zgolj omejevalno ampak usmerjevalno urbanistično politiko bi celotnemu teritoriju dali vlogo, ki bi usklajevala soodvisen razvoj mesta in podeželja, na katerem bi pospeševali kmetijske dejavnosti, v vaseh pa obrtništvo, gostinstvo in turistične storitve. Kraške vasi bi bilo treba ekonomsko in socialno dobro opremiti, jih povezati razen z mestom tudi med seboj, da postanejo vsaj delno neodvisne. Tako bi mogle bolje srkati koristne učinke razvoja blagovne izmenjave in bi bolje prestajale večje posege, kot je tovorno postajališče pri Fernetičih. Ker tega ni bilo, arh. Mitja Race poudarja, se nam danes postavljata dve vprašanji: v kolikšni meri bi lahko gradnja postajališča vplivala na spremembo narodnostne sestave v občini Repentabor in kako bo izgradnja tega objekta vplivala na njen razvoj.

PO NASTOPU ZAGREBŠKEGA «ACEZANTES» V TRŽAŠKEM GOETHEJEVEM INŠTITUTU

Kje, kdaj in zakaj se v avantgardni glasbi iskanje sprevrača v samovšečno razmnoževanje dognanj in domislekov? To vprašanje je silno in trmasto sililo vame ob petkovem koncertu zagrebške skupine ACEZANTES (ansambel centra za nove tendence) v veliki dvorani tržaškega Goethejevega inštituta (sopobudnica je naša Glasbena matica). Zastavljalo se mi je v resnici v še stvarnejši obliki: mar plove skupina ACEZANTES po odprtem morju, se prebija med čeri ali pa morda že pristaja v varnejših zalivih? Toda prepičlo poznavanje njene sicršnje dejavnosti mi ni dalo, da bi si preveč neprizadeto odgovarjal. Tako sem neprestano nihal med obema tečajema tega priredja.

K drugemu tečaju se mi je misel nagibala ob odkrivanju formalistično presežne dodelanosti ne le v zvočni zgradbi sami, marveč že kar v zunanji, vidni podobi koncertnega nastopa «Kaj pa ima likovna pojavnost izvajalcev opraviti z glasbo samo?» — utegnete ugovarjati. Odvrnil bi in priznal, da bi me ob poslušanju le gramofonskega posnetka te glasbe brž čas obhajale kaj drugačne misli. Prav zato pa bi meni namenjeno retorično vprašanje brez retorike merilo v člane skupine ACEZANTES. Kajti ni dvoma, da je prav njim likovna pojavnost koncertnega nastopa predmet umetniške nege in izrazne skrbi in je potemtakem ne gre prezirati.

Njihova izrecna skrunilna vnema se sicer v skupinski skladbi KITSCH VARIACIJE umno boči v mejah zvočnih razsežnosti; a v splošnem sega ta vnema že tudi po vidnih izrazilih. Tako se — vzemimo — vztrajanje pri «prazgodovinskih» glasbilih (klavir, gosli in navsezadnje že tudi električne orgle) nikakor ne zdi trpno ali naključno. Ravno iz njihove nenavadne uporabe in iz njihovega pojmovnega in likovnega protivnega prirejanja najsodobnejšim zvočnim izrazilom (elektronski obdelavi in vnaprejšnjemu magnetofonskemu snemanju glasbenih vložkov in ozadij) nezadržno veje skrunilni učinek.

Ali mimo tega tolmačenja zvestobe ACEZANTES do običajnih glasbil se mi je ponudilo še drugačno (in z njim se mi je misel nagnila k prvemu, raziskovalnemu tečaju uvodnega dvoma). V taki zvestobi vidim zdaj zadržano prisvajanje tistih današnjih glasbenih prijemov, ki spričo elektronske obdelave zvočnega gradiva zabrisujejo ločnico med skladateljevo in prednašalčevo vlogo in z njo odpravljajo, kar je čutnega, telesnega, hipnega v prednašalčevem posredovanju, medtem ko vlogo posrednika med prvim umetniškim vzgibom in dejansko zvočno pojavnostjo umetnine prepuščajo zgolj ravnovesju med skladateljevim estetskim smotrom in njegovo tehnično umetelnostjo.

Sicer zadržanost, ki o njej govorim, resda ne blaži materialne in tehnične pogojenosti glasbenega dela zagrebških gostov; še v petek zvečer je dvakrat privrela na dan v zelo otipljivi obliki, ko je na samem začetku kazalo, da bo neustrezen električni priključek pogubil nastop sam in ko je okvara žarometov odpravila s sporeda Chiarijevo «Musica madre». In očitno je tudi, da se izraz «minimal art», ki je po njem segel Fred Došek v enem svojih uvodnih pojasnil, nanaša prej na skladbino premoženje formalnih prvin (ne «zvočnih», kajti množica let teh poslušalca od časa do časa kaj zbega s svojo na videz brezdanjo pestrostjo) kot pa na snovni in na tehnični obseg izvajalskih potrebščin.

In vendar; tista zadržanost pri seganju po najbolj «brezosebnih» izrazilih naših dni razkleva tiste spranje v zvočni razsežnosti, ki dopuščajo pronicanje razgibanih likovnih prvin še zlasti človeške telesnosti; iz mraka, ki je zagrnil njegovo pradavnino je človek skozi čas vendarle otel brleče upanje po očarljivem obzorju nove enotnosti med likovno, zvočno in besedno danostjo v umetnosti.

K takim razmišljanjem me je zlasti spodbudila Detonijeva Bajka. Lik in zvok se v njej spajata v blazen obup; a le zato, da izrečeta smrtno obsodbo za besedo, potem ko sta ji že zapela žalostinko. (Tako in tako vprašljivo uvodno pojasnilo je s svojo narejeno podučnostjo bilo pri Bajki že kar nadležno) Se bo kdaj v napetosti tega protislovja zaplodilo novo ravnotežje v občevanju zvokov (in tišine), kretenj (in mirovanja), pojmov (in slutnje)?

RAVEL KODRIČ

Iz umetnostnih galerij

J. Generalić v «Torbandena»

Tudi tokrat se bomo le sprehodili po tržaških galerijah. Najprej stopimo v galerijo TORBANDENA *v istoimenski ulici, kjer je v soboto, kot smo že zabeležili, odprl razstavo znani slikar naivec Josip Generalić. Predvsem moramo podčrtati, da je Josip sin velikega slikarja naivca Ivana Generalića in da je zato njegova uveljavitev težja, bolj tvegana, pa čeprav bi se na prvi pogled zdelo narobe. Dejstvo je, da je Josip Generalić znan že širom po Evropi.*

Josip Generalić je prinesel v Trst kaka dva ducata svojih del, v glavnem podob na steklu. Razstavil je slike z najrazličnejšo motiviko. Tu imamo na primer vrsto manjših slik, ki prikazujejo dogodke iz vsakdanjega življenja. Nadalje je tu nekaj odličnih zimskih motivov, nakar pridejo na vrsto pokrajine sredi bujne pomladanske rasti, kot na primer velika slika, kjer vidimo čredo živine na paši, v ospredju pa je svojevrsten, mogočen bik, ki pa ni prekrit z normalno dlako, pač pa z nekakšnimi bodicami. V ozadju pa je več žitnih polj, v ospredju pa teče lepa čista voda. Tu imamo nadalje sliko z naslovom «Človek na luni». Josip Generalić je upobodil površino lune z majhnimi vulkanskimi žreli, v ospredju je brkati kozmonavt v vesoljski obleki, ki vleče na povodcu kravo, v ozadju pa je tudi vesoljska kabina.

Zelo lepo in po našem mnenju najboljše delo na tej razstavi je velika slika, ki prikazuje v ospredju nebogljenega, nekoliko preplašenega kmeta sredi zasnežene pokrajine, ki motri tri «leteče krožnike», ki drvijo skozi mračno nebo, iz enega pa gleda nanj «nekdo». V ozadju je majhna vasica, kakršne zna naslikati le slikar-naivec.

Se bi morali pisati o Generalićevi razstavi, ki bo trajala do 18. t.m. vendar nas prostor sili, da s tem prenehamo in preidemo k drugim razstavam. V galeriji «Tommaseo» v Ul. Canalpiccolo 2 bodo do 13. februarja na ogled risbe znanega tržaškega mojstra Piera Marussiga, ki je bil le po rodu Tržačan, saj je veliko svojega življenja prebil drugod, na Dunaju, v Münchnu, v Rimu in Milanu, kjer je prebil svoja zadnja leta.

V galeriji «Forum» v Ul. Coroneo bo še danes in jutri razstavljal angleški slikar Victor Pasmore. V galeriji «Il Tribbio» na Starem trgu (Piazza Vecchia 6) pa od sobote razstavlja Bertus van Ellinkhuizen, ki je po rodu Holandec, rodil se je v Džakarti, že več let pa živi v Italiji. V Trstu je že razstavljal in dosegel lepe rezultate.

Na kratko se bomo ustavili še v galeriji «Cartesius» v Ul. Marconi 16. Tu je znani tržaški mojster fotografskega objektiva Tullio Stravisi, ki je hkrati tudi ljubitelj Krasa, pripravil veliko razstavo fotografskih posnetkov, ki jim je dal skupem naslov «strukture Krasa». Na stene galerije je razobesil kakih dvajset fotografskih povečav, na katerih prikazuje najrazličnejše motive s Krasa, motive, ki jih človek niti ne opazi, ko se sprehaja po Krasu, ki pa fotografskemu umetniku «padejo v oči».

ŽUPNIK MARIO GARIUP O RAZMERAH V UKVAH IN OVČJI VASI

Prvotno prebivalstvo je bilo le slovensko

Prvi Nemci so prišli v Kanalsko dolino šele konec srednjega veka Italijanov tod ni bilo do konca prve svetovne vojne - Kako je danes?

Na nedavnem simpoziju o sociogospodarskih in prostorskih problemih Slovencev v Italiji, ki ga je priredil slovenski raziskovalni inštitut, je župnik iz Ukev MARIO GARIUP govoril o sociogospodarski in nacionalni podobi prebivalstva v Ukvah in v Ovčji vasi ter o Kanalski dolini nasploh. Ko je prikazal geografski položaj Kanalske doline in upravno razdelitev področja in naselij na tri občine, Pontebo, Naborjet-Ovčjo vas in Trbiž, je prešel na zgodovinski prikaz in povedal, da so Slovenci prišli v Kanalsko dolino in Rezijo leta 730, leta 828 so prišli pod furlansko vlado in ostali v tem okviru do 1077. Žabnice so središče Kanalske doline še iz rimljanskih časov. Ukve pa se omenjajo prvič v 13. stoletju, vtem ko izhajata Naborjet in Trbiž iz 14. stoletja. Vsa Kanalska dolina je bila poseljena tedaj s Slovenci, tako da se je na primer Ponteba še leta 1611 v času avstrijske oblasti imenovala uradno Windisch-Pontafel, leta 1673 pa je postala Deutsch-Pontafel, ker je sem prišlo veliko nemških vojakov in funkcionarjev. Do leta 1918 v Kanalski dolini Italijanov ni bilo in so sem prišli šele po vključitvi teh predelov pod Italijo.

Raznarodovanje se je začelo konec srednjega veka, pospešeno se nadaljevalo pod Italijo, močno pa je na etnično sestavo prebivalstva Kanalske doline vplivala pogodba med Hitlerjevo Nemčijo in Mussolinijevo Italijo 1939. leta, ko so se prebivalci doline morali opredeliti ali za veliki rajh ali za Italijo in ko se je 4576 prebivalcev opredelilo za tretji rajh, 337 za Italijo, 690 pa jih ni glasovalo. Mnogi so volili za tretji rajh, da bi se otresli fašističnega terorja. V Ovčji vasi na pr. je ostalo le 10 slovenskih družin. V Ukvah pa so bili vedno bolj navezani na zemljo in so se tudi ob tej priložnosti drugače obnesli.

V tretjem delu svojega poročila se župnik Mario Gariup ukvarja z ekonomskim položajem Kanalske doline in ugotavlja, da so bile Ukve vedno kmetijska in gozdovska vas in je bilo zato prebivalstvo močno navezano na zemljo, pa so se zato po že omenjeni opciji za tretji rajh ponovno vrnili v svoje kraje, v Ovčji vasi pa so bile razmere drugačne in veliko prebivalstva so po izselitvi nadomestili furlanski doseljenci. Tako je bilo do konca druge svetovne vojne, ko se je močno raznarodovanje vršilo nasilno, vtem ko se raznarodovanje nadaljuje še danes.

Poleg kmetijstva in gozdarstva je za Ukve in Ovčjo vas pomembna živinoreja. Tod je še vedno v navadi paša v planinah, koder imajo prebivalci Ukev in Ovčje vasi svoje tamarje. In kar 77 odst. tamarjev in bajt Ukovčanov je last Slovencev, ostale tamarje, torej obilnih 20 odstotkov pa so ukovski optanti za tretji rajh prodali ustanovi za tri Benečije.

Kmetijstvu, živinoreji in gozdarstvu se v zadnjem času pridružuje še druga dejavnost. Posebno mlajše generacije se zaposlujejo v Trbižu, Pontebi, Fužinah in Rablju torej v jeklarnah, rudnikih, pa tudi v turističnih podjetjih. Kakih 43% dnevnih emigrantov iz Ukev dela v Trbižu, 11% v Naborjetu, 8 v Vidmu, 7 v Fužinah itd. Glede poklicev je 23% Slovencev kmetov, 11% nima kvalifikacij in le 6% je s specializacijo.

Iz Ovčje vasi 60% dnevnih emigrantov hodi dnevno v Trbiž, 16% pa v Fužine. Med njimi je 20% Slovencev brez kvalifikacij, 13% je italijanskih in furlanskih priseljencev, 13% je domačih kvalificiranih delovnih moči, 20% pa priseljenih delavcev.

Vrnimo se k etničnemu položaju:

V občini Ukve, vštevši Ovčjo vas se do leta 1846 ne zabeleži navzočnost nobenega tujca, ne Nemca ne Italijana. Slovencev pa je 1181. Leta 1880 je 994 Slovencev in 21 Nemcev. Leta 1900 imamo komaj 817 Slovencev in 82 Nemcev. Deset let pozneje je Slovencev le 591, Nemcev pa 247. Neuradna statistika pa govori takole: 821 Slovencev in 17 Nemcev. Prvi Italijani se pojavijo 1921. In tedaj je vsega prebivalstva komaj 771, od tega 548 Slovencev, 33 Italijanov in 179 Nemcev. V času fašizma so bili vsi «Italijani», ker je le te popis predvideval. Hkrati se manjša tudi število prebivalstva. Leta 1951 so Ukve štele 575 prebivalcev, Ovčja vas 259, dvajset let pozneje pa Ukve že komaj 469, Ovčja vas pa 209, skratka skoraj za polovico tega, kar sta imeli pred 150 leti.

Zadnje raziskave iz decembra lani govore takole: Ukve štejejo 419 prebivalcev, od katerih 205 zna slovensko, 117 govori mešano slovensko - nemško - italijansko in furlansko, 97 pa le italijansko. Ovčja vas pa šteje le 144 prebivalcev od katerih 65 zna slovensko, 37 furlansko in nemško, 42 samo italijansko.

V petem delu poročila Mario Gariup daje jezikovno sliko in navaja, da v Ukvah 51% prebivalstva govori tri jezike, slovenski, italijanski in nemški.

V nadaljnjem navajanju značilnosti župnik Mario Gariup ugotavlja, da med prebivalci Ovčje vasi nihče ne zna pisati slovensko, 96 % piše v italijanščini, 25% v nemščini, to pa zaradi tega ker se nihče ni zanimal za poučevanje materinščine. Med Slovenci jih je 85% ki govorijo slovensko, 99% italijansko, 62% nemško in 10% furlansko.»... «V Ukvah se je slovenščina ohranila bolj zaradi razvite etnične zavesti ob stalnih stikih s Slovenci iz Trsta in Gorice, zaradi delovanja zbora «Planinka» in predvsem zaradi maševanja in poučevanja verouka v slovenščini in zaradi tega, ker skupnosti izseljevanje skoraj ni zajelo».

Svoje poročilo Mario Gariup zaključuje z navajanjem dogodka izpred nekaj tednov, ko je videmski škof Battisti «edini imel pogum, da je priznal napake svojih predhodnikov»... ko se je «oprostil v imenu videmske cerkve, če niso dovolj razumeli slovenske skupnosti (in njenih pravic) v videmski pokrajini», ko je namreč govoril na prazniku izseljencev v Čedadu. Župnik Mario Gariup je v zvezi s tem poudaril: «Zahtevali bi preveč, če bi pričakovali opravičila naše vlade, zadovoljili bi se, če bi pokazala dobro voljo za reševanje naših problemov, kar zadeva materin jezik v vseh naših vaseh slovenskega izvora. Bomo imeli kdaj srečo, videti zakonito poučevanje našega jezika v šoli v Ukvah?».

(Nadaljevanje na zadnji strani)

PROFESOR S. VENOSI O KANALSKI DOLINI IN ŠE POSEBEJ O ŽABNICAH

POZDRAV «BUGE VAZ SPRIMI» JE ZABELEŽEN ŽE LETA 1250

Germanizacija naših imen nekoč in nato poitalijančevanje istih imen in priimkov - Etnične razmere v dolini in v vasi skozi stoletja do današnjih dni

Profesor SALVATORE VENOSI je na zasedanju v KD govoril o jezikovnih vprašanjih Kanalske doline ter o strukturi prebivalstva v Žabnicah. Svoj referat je razdelil v štiri odbobja in sicer na povsem slovensko obdobje do 15. stoletja, na dobo germanskega prodiranja do konca prve svetovne vojne, nadalje na dobo naseljevanja Italijanov in Furlanov ter množično selitev nemško govorečega prebivalstva v začetku druge svetovne vojne in končno na sedanje t.j. na obdobje po drugi svetovni vojni. O tem, kako so bili prvotni prebivalci Kanalske doline Slovenci — je podčrtal prof. Venosi — pričajo imena krajev, gora, rek, potokov, ki so jih sicer pozneje Nemci germanizirali, Italijani pa poitalijančili, toda nemški pesnik Ulrich Lichtensteinski je v «Krowendienstu» leta 1250 ohranil besedilo slovenskega pozdrava, s katerim ga je koroški vojvoda Berenhard II. kot knez slovenske dežele sprejel, ko je na potovanju prišel do vrat v Kanalski dolini 1. maja 1227. Pozdrav se začne z besedami «Buge vaz sprimi, gralva Venus» — «Bog vas sprejmi, kraljeva Venus».

Nadaljnji dokaz o tem izhaja iz leta 1399, ko je Alber. Bamberški dovolil zidavo cerkve v Trbižu z naslednjo motivacijo: «Ker je farna cerkev v Žabnicah predaleč in ker je tam pridiga le v slovenščini, v jeziku ki ga Trbižani ne razumejo...». V Beli peči pa so imeli svojo posest celjski grofi. Leta 1575 je Primož Trubar v Žabnicah zbiral koledniške pesmi. Do te dobe so bili Slovenci trdno naseljeni v Žabnicah, Ukvah, Lipalji vasi in Lužicah. Nemci so začeli prodirati v 16. stoletju in so se naselili na Kokovem, v Trbižu, nato v Rablju in Naborjetu. Leta 1615 pa je prvo cerkev na Višarjah blagoslovil ljubljanski škof.

Z doseljevanjem tujerodnih ljudi in s tujo oblastjo se je germanizacija naglo kazala. O tem pričajo spremembe krajevnih imen in priimkov tako da slovenski Možič postane Moschitz, Kajžar postane Anderwald, Žerjal Scherian, Želod Zeloth itd. Žabnice postanejo Saibnitz, Ukve Uggouitz, Ovčja vas — Wolfs Bach, Lužice pa Lusnitz, itd.

Zanimivi so glede tega podatki poznejših ljudskih štetij, kjer vidimo, da je bilo v Kanalski dolini leta 1846, torej po stoletjih germanizacije, 3.181 Nemcev in 2.958 Slovencev, leta 1910 pa že 6.397 Nemcev in komaj 1.682 Slovencev.

Še huje je bilo po prvi svetovni vojni, ko je področje prišlo pod fašistično Italijo. Šola je postala izključno italijanska, slovenska imena krajev, ki so jih Nemci germanizirali, so Italijani poitalijančili. Domače prebivalstvo se je temu skušalo upreti in v Žabnicah in Ukvah je prišlo tudi do krvavega obračunavanja s krajevnimi orožniki. Prišlo je nato še leto 1939 in z njim opcija za rajh ali za Italijo v obeh primerih za izselitev in sicer ali v rajh, konkretno na Koroško ali pa vsaj za 30 km v Italijo, kar pa se ni izvedlo, ker je v Italiji prej prišlo do zloma. Toda 1943. je fašistično zamenjala nacistična vojska, ki je bila še hujša, vendar se slovensko ljudstvo teh krajev ni vdalo, kajti tudi v Kanalski dolini so se ustanavljali odbori OF, ki so leta 1945 sodelovali z oddelki redne jugoslovanske osvobodilne vojske.

V svojem referatu prof. Venosi govori nato o razmerah po letu 1947, ko se položaj slovenskega jezika in prebivalstva ni spremenil in ko so šolske oblasti že od samega začetka prepovedale rabo slovenščine v šoli in je bil tudi sam izključen iz šole za nekaj dni, ker je domačega učitelja nagovoril po slovensko. Šele sedaj «lahko spet poučujem slovenščino v šolskih prostorih, vendar pa le privatno in brezplačno». «Župnikom pa je bilo strogo prepovedano poučevati krščanski nauk v slovenščini v šolskih prostorih».

V svojem referatu prof. Venosi obravnava strukturo prebivalstva v Žabnicah, ki so «najstarejše slovensko naselje v Kanalski dolini» in kjer danes živijo ljudje štirih narodnosti: Slovenci, Furlani, Italijani in Nemci. Glede tega so zanimivi naslednji podatki: leta 1846 je bilo v Žabnicah 958 ljudi, vsi so bili Slovenci. Prve Nemce zasledimo 1880, ko so jih pri uradnem štetju našteli 33, zato pa Slovencev že manj: 866. leta 1910 imamo že komaj 492 Slovencev in 345 Nemcev. Leta 1910 pa so Slovenci napravili svoj popis in ugotoviti, da živi v Žabnicah 801 Slovenec in le 36 Nemcev. Prvi uradni popis pod Italijo je dal 205 Slovencev, 525 Nemcev in 44 Italijanov. Ti se tokrat prvič pojavljajo v Žabnicah. Leta 1931 imamo kar 912 «Italijanov», ker je popis predvideval le Italijane in ta način preštevanja se nada-

Za dvajsetletno delo

V soboto so v gledališču «F. Prešeren» v Boljuncu proslavili nepretrgano in resnično požrtvovalno dejavnost pevovodje Ignacija Ote, ki že dve desetletji vodi dolinski pevski zbor «Valentin Vodnik» hkrati pa ima za seboj še vadbo drugih zborov, poučevanje na GM ter več skladb in harmonizacij. Na sliki predstavnica SPZ Silvana Valoppi izroča slavljencu darilo.

RADIO IN TELEVIZIJA

SREDA, 2. FEBRUARJA 1977

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Prvi kanal

12.30 *Argumenti: Arhitektura*
13.00 *Družinski razgovori*
13.30 DNEVNIK in *Danes v parlamentu*
14.10 *Dopolnilni tečaj francoščine*
18.00 *Vroča zemlja*
18.15 *Argumenti: Vzgojna TV v ZDA*
18.45 *Dnevnik 1* — KRONIKE
19.20 *Furia*, TV film
20.00 DNEVNIK
20.40 *Carosello, che passione!*
O tem, da je TV zbrala reklamno oddajo Carosello, ki se je ponavljala na malem ekranu v najrazličnejših oblikah skozi polnih dvajset let, v dve nadaljevanji, da bi se s tem obudila «lepa preteklost» oddaj, ki je vnašala v italijanski svet toliko potrošniške miselnosti, smo že govorili. Danes bo na vrsti drugi del te oddaje, ki sta jo pripravila Luciano Emmer in Guido Levi
21.40 *Srečanje z Antoniom Buonomom*
22.10 *Športna sreda*
Ob zaključku DNEVNIK, *Danes v parlamentu*

Drugi kanal

12.30 *O tem govorimo*
13.00 *Dnevnik 2* — OB 13. URI
13.30 *Vzgoja in dežele*
17.00 *Program za mladino:*
ZAKLAD V GRADU BREZ IMENA
17.30 *Trideset minut za mladino*
18.35 *Rubrike* DNEVNIKA 2
18.45 *Alfred Hitchcock predstavlja:*
ORGANIZZAZIONE PERFETTA, TV film
19.10 *Pisma Paoli Borboni*
19.45 *Dnevnik 2* — ODPRTI STUDIO
21.30 IL COMPROMESSO, film
Film je režiral Elia Kazan. V glavnih vlogah igrajo: Kirk Douglas, Faye Dunaway, Dborah Kerr, Richard Boone itd. Eddie Anderson je sin grškega emigranta in čeprav mu je v življenju šlo kar dobro, se pri štiridesetih letih zave, da do tedaj ni počel nič drugega kot izdajati — samega sebe. Zato je razočaran in bi si hotel vzeti življenje. Opusti delo in skuša najti ponovno ravnotežje, toda pred odločilno izbiro ostane brez moči. Pravzaprav je vmes še nekdo drugi. Zaljubljen je v dekle, pa čeprav je že dolgo poročen, hkrati je tu še stari oče, ki mu je bolj v napoto. Zažge očetov dom in konča v umobolnici
Ob zaključku DNEVNIK 2 — ZADNJE VESTI

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

Ljubljana

8.10 TV V ŠOLI:
Umetnostni muzej. Flmski jezik
10.55 16.30 ŽENSKI VELESLALOM ZA ZLATO LISICO
17.15 *Mlada Breda*, narodna pripovedka
17.30 ETRUŠČANSKI MUZEJ
18.10 *Od zore do mraka:* SLIKE Z RAZSTAVE
Kar 80 odstotkov vrednosti potreb jugoslovanskih oboroženih sil krije Jugoslavija z domačimi zmogljivostmi. Že ta podatek zadošča, da si lahko predstavljamo uspehe in dosežke jugoslovanske vojaške industrije, ki je pred kratkim slavila 30-letnico svojega obstoja. Zasluga jugoslovanskih znanstveno-raziskovalnih inštitutov in tovarn je, da se je Jugoslavija tudi na tem področju osamosvojila. Jugoslavija ima sodobno oborožitev in opremo za bojevanje v vseh okoliščinah in vseh oblikah ter za varovanje miru
18.45 *Glasba in revolucija*
19.30 DNEVNIK
20.00 TUJ SIN, film
V glavnih vlogah igrajo Arlette Din Bell, Daniel Endene in Philippe Abie.
Film govori o tragični zgodbi zaročenca Ndome in Ngandoja. Ngando je, žal, reven fant. Očeta je izgubil, velikansko premoženje pa je podedoval stric. Le-ta je že imel štiri žene, pa nič otrok. Ker neka stara ljudska modrost pravi, da nedolžna dekleta lažejo žalostijo, stric prav nič ne pomišlja, ko si zaželi Ndome. Uboga zaročenca nimata v hiši besede. Starši Ndome so preveč lakomni, da bi se odpovedali veliki strićevi doti.
21.40 *Včeraj, danes, jutri:* O NASILJU
22.10 DNEVNIK

Koper — barvna

10.55 VELESLALOM ZA ŽENSKE
20.15 DNEVNIK
20.35 *Bliš in beda kurtizan*
21.35 SMUČANJE
22.45 SLEDI V SNEGU, dokumentarna oddaja

Zagreb

17.45 *Mali svet*
18.15 SOCIALISTIČNA REVOLUCIJA V JUGOSLAVIJI
18.45 *Zapisi o narodni glasbi*
19.30 DNEVNIK
20.00 FEST '77, prenos

TRST A

7.00, 10.00, 12.45, 15.30, 17.00, 18.00, 19.00 Poročila; 7.20-12.45 Dom in izročilo: Dobro jutro, Glasba in kramljanje, Liki iz naše preteklosti, Iz slovenske folklore, Koncert, Naši kraji in ljudje, Glasba po željah; 13.00-15.30 Za mlade: Sestanek, Kulturna beležnica, Z glasbo po svetu, Mladina v zrcalu časa, Glasba na našem valu; 16.00-19.00 Kultura in delo: Za najmlajše, Opera, Radijska drama, Lahka glasba.

KOPER

6.30, 7.30, 8.30, 12.30, 13.30, 14.30, 16.30, 18.30, 20.30 Poročila; 6.15, 7.00, 7.40 Jutranja glasba; 8.35 Glasbena galerija; 9.30 Plošče; 10.10 Otroški kotiček; 10.45 Glasba in nasveti; 11.30 Folk glasba; 12.05 Glasba po željah; 14.15 Zapojmo . . . ; 15.00 V svetu znanosti; 16.45 Med rojaki v zamejstvu; 17.00 Po samoupravni poti; 17.10 Izložba hitov; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Progresivna glasba; 18.35 Iz priljubljenih oper; 19.30 Pop gasba; 20.00 Zbori; 21.15 Lahka glasba.

RADIO 1

7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 19.00, 21.00 Poročila; 6.00, 7.30, Jutranji spored; 8.50 Pogovori o glasbi; 9.00, 10.35 Vi in jaz; 11.00 Politična tribuna; 11.30 Mali variete; 12.30 Piemont; 13.30 Plošče; 14.30 Nemogoča potovanja; 15.05 Radijska srečanja; 15.45, 17.30 Primo Nip; 18.35 Folklora; 19.25 Svet zabave; 20.30 Srečanja; 21.05 Koncert lahke glasbe; 23.15 Lahko noč.

SLOVENIJA

6.00, 6.30, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 19.00 Poročila; 6.20 Rekreacija; 6.50 Dobro jutro, otroci!; 7.20 Na današnji dan; 7.30 Iz naših sporedov; 8.08 Glasbena matineja; 9.05 Zapojmo pesem; 9.40 Samoupravljanje s temelji marksizma; 10.45 Turistični napotki; 11.03 Po svetu glasbe; 12.10 Lahka glasba; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Pihalne godbe; 13.30 Priporočajo vam...; 14.05 Ob izvirih ljudske glasbene umetnosti; 14.30 Gasba po željah; 15.00 Dogodki in odmevi; 15.30 Glasbeni intermezzo; 15.45 Spomini in pisma; 16.00 «Loto vrtiljak»; 18.05 Odskočna deska; 18.30 Domače in tuje zborovske izvedbe; 19.35 Lahko noč, otroci!; 20.00 Ljubljanski umetniki Ljubljani; 22.20 S festivalov jazza; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Zabavna glasba; 00.30 Za pozne plesalce.

Horoskop

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Razočaranje, toda le prehodnega značaja. Zaupanje boste doživeli med svojci.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Ne zanemarjajte problemov, ki so temeljnega značaja. Vaše sodbe naj bodo čimbolj objektivne.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Z vztrajnostjo boste nadomestili to, kar vam ne prinaša sreče. Vpliv neke osebe ne bo najboljši.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Površnost bi vam lahko postala poslovno nevarna. Pretrgajte stike z o sebo, ki rada spletkari.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Odlične priložnosti za poslovne uspehe. V družbi bo prišlo do spora.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Dan bo pozitiven, pa tudi naporen. Štedite s svojimi sodbami.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Vaše iniciative bodo dobre, toda uspeh ne bo najboljši. S taktom boste spravili sprto družbo.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Z denarjem ste nekako skregani. Tudi če v družini kaj ne bo prav, krivda ne bo vaša.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Ne lotevajte se dela, preden ga niste pripravili. Spremembe v prijateljskem krogu.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Tvegate če se spustite v nevarne poslovno zadevo.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Ne bo šlo vse gladko. Večer boste preživeli doma.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Vsaka prenagljena poteza bi se vam maščevala. Preveč ste ostri v svojih sodbah.

SMUČANJE

SVETOVNI POKAL

Italijanka C. Giordani na Pohorju nepričakovano zmagala v slalomu

Svojo prvo letošnjo zmago v svetovnem pokalu si je priborila z odlično prvo vožnjo

MARIBOR, 1. — Italijanka Claudia Giordani je v ženskem slalomu za svetovni pokal presenetila na Pohorju vso svetovno elito in je zasedla prvo mesto.

Giordanijeva je že v prvi vožnji pridobila več kot pol sekunde naskoka pred Kasererjevo in ji je ta prednost nato v drugi vožnji zadostovala za osvojitev vrha skupne lestvice, čeprav so bile v drugem slalomu kar tri tekmovalke v prvi deseterici hitrejše od nje.

Na 400 metrov dolgi progi (z višinsko razliko 170 metrov in 54 vratiti) so tekmovalke dosegle take uvrstitve:

1. C. Giordani (It.) 100"44
2. M. Kaserer (Av.) 100"77
3. P. Pelen (Fr.) 100"82
4. C. Zechmeister (ZRN) 102"09
5. R. Sackl (Av.) 102"18
6. F. Serrat (Fr.) 102"33
7. M. Seaton (ZDA) 102"36
8. I. Eberle (Av.) 102"65
9. A. Moser-Pröll (Av.) 102"72
10. L. Soelkner (Av.) 102"87
13. W. Gatta (It.) 104"13

Tekmovanje se ni odvijalo v najboljših pogojih, saj je bila proga poledenela in je povzročala tekmovalkam precej preglavic. Poleg tega je med tekmovanjem tudi snežilo; zlasti med prvo vožnjo, med drugo pa se je sneženje nekoliko uneslo.

Za Giordanijevo je bila to prva letošnja zmaga v tekmovanju za svetovni pokal ter druga v njeni tekmovalni karieri: prvič je namreč zmagala leta 1974 v Les Getsu.

Startalo je tudi šest Jugoslovank, vendar sta na cilj prišli le dve: Nuša Tome je bila 28., Tjaša Klanjšček pa 29. Vseh tekmovalk je bilo enainšestdeset.

Lestvica za svetovni pokal je po tem tekmovanju taka:

1. Moredod (Švi.) 213
2. Moser - Pröll (Av.) 191
3. Habersatter (Av.) 148
4. Kaserer (Av.) 136
5. Wenzel (Liecht.) 131
6. Nadig (Švi.) 122
7. Pxlen (Fr.) 94
8. Giordani (It.) 82
9. Zurbriggen (Švi.) 78
10. Serrat (Fr.) 62
11. Spiess (Av.) 61
12. Mittermaier (ZRN) 57
13. Emonet (Fr.) 52
14. Epple (ZRN) 47
15. Sackl (Av.) in Nelson (ZDA) 41

Jutri bo na sporedu še tekmovanje v veleslalomu.

Jutrišnji veleslalom bo prenašala tudi ljubljanska televizija, in sicer v neposrednem prenosu ob 10.55, v posnetku pa ob 16.30.

ODBOJKA

V MOŠKI C LIGI

V razburljivi tekmi Kras ostal brez točk

Kennedy — Kras 3:2 (8:15, 15:4, 13:15, 15:5, 15:12)

KRAS: Grilanc, Guštin I., Budin S., L., Pahor, Žerjal W., D., Rebula, Klanjšček, Marušič.

Kras je tudi v tretji prvenstveni tekmi odšel z igrišča poražen. Takoj pa moramo povedati, da je porazu botrovala dokajšnja smola. Kras se je predstavil v telovadnici pet minut pred začetkom tekme in jasno je, da se naši fantje niso dobro ogreli. Če k temu dodamo še odsotnost Vesnaverja je precej jasno, v kakšnih okoliščinah se je znašel trener Grilanc.

Tekma je bila ves čas zelo razburljiva. Prvi set je potekal ob popolni premoči Krasa, ki je predvajal umirjeno in zanesljivo igro.

V drugem setu so se stvari neverjetno spremenile. Kennedy je silovito začel in spravil goste v tako krizo, da niti številne menjave in klicanje enominutnih odmorov ni uredilo Krasove vrste.

Najbolj razburljiv je bil tretji set. Ekipi sta se menjavali v vodstvu do sedmice. Domačini so nato povedli z 11:7, dlje pa niso mogli, kajti Krasov blok in obramba sta opravila neverjetne posege. Krasu je uspelo doseči kar osem zaporednih točk in s tem tudi tretji set.

Četrti set je bil zelo podoben drugemu in rezultat jasno kaže stanje na igrišču.

V petem setu smo bili priča res lepi odbojki. Ekipi sta igrali na vse ali nič. Lepim potezam ob mreži so sledile še lepše poteze v polju. Kras je prvi dosegel osmico in nadaljeval v vodstvu do dvanajstice, nakar smo bili priča nekaterim naivnim napakam, vzrok katerih je bilo tudi dvomljivo sojenje v ključnih potezah tekme.

Kras bo v soboto igral na domačem igrišču in upati je, da bo končno prišel do prvih točk.

M. I.

ROKOBORBA

Smrt na motorju

VICENZA, 1. — Danes se je smrtno ponesrečil italijanski državni prvak v grško-rimski rokoborbi Francesco Vignaga. Star je bil 20 let. Medtem ko se je vozil z motornim kolesom, ga je povozil neki vlačilec.

NOGOMET

V 3. AMATERSKI LIGI

Nezaslužen poraz Mladosti proti močni ekipi Romane

Doberdobci so tudi zastreljali enajstmetrovko

Romana — Mladost 1:0

ROMANA: Diani, Savastano, Buttignon, Pini, Munarin, Russo, Sclausero, Germani, Querci, Zoia, San Martino.

MLADOST: Todon, Marizza, Ulian, Zampa, Cotič, Barbana, G. Ferfolja, E. Ferfolja (v 60. min. Gellini), K. Ferfolja, Pahor, A. Ferletič.

SODNIK: Cumini iz Vrbovljana (Vermegliana).

STRELEC: v 19. min. Sclausero.

V prvem kolu povratnega dela prvenstva tretje amaterske lige je doberdobska Mladost klonila proti zelo solidni enajsterici tržiške Romane. Takoj pa moramo reči, da niso naši fantje zaslužili poraza. Brez dvoma so bili naši fantje boljši od nasprotnika. Čeprav so domačini zaigrali zelo medlo, bodisi v obrambi kot v napadu, našim igralcem ni uspelo, da bi jih premagali. Največjo priložnost so prav gotovo imeli že v četrti minuti igre, ko so v kazenskem prostoru podrli Gabrijela Ferfoljo, ki je bil brez dvoma najboljši na igrišču, sodnik je dosodil čisto enajstmetrovko, katero pa je Zampa zastreljal v out. Od te minute dalje so naši fantje zgradili izredno veliko priložnosti. Skozi celotno srečanje so predvajali izredno borben in zanimiv nogomet, ko pa so prišli pred kazenski prostor so se praktično «izgubili» in jim ni uspelo premagati še tako nerazpoložene domače ekipe.

V drugem delu srečanja je bila slika igre podobna, edina razlika je bila v tem, da so domačini kolikor toliko izkoristili svoj protinapad, ki pa jim ni obrodil nobenih sadov, predvsem zaradi dobrega igranja našega srednjega branilca Cotiča, ki je odlično ustavil domačega najbolj nevarnega napadalca Quercio. Zadnje pol ure igre pa so naši fantje popolnoma popustili in izgledalo je, da se bo tekma končala z remijem. Ko pa je šel iz igre še odličen vezni igralec Evgen Ferfolja se je naša ekipa popolnoma zmedla. Le Gabrijel Ferfolja je skušal storiti kaj koristnega, a tega so ob vsaki priložnosti vrgli na tla, tako da je sodnik nekaj minut pred koncem izključil dva domačina zaradi grobe igre. Domačini so povedli v 64. minuti s Sclauserom, ki je odvzel žogo Barbani in seveda premagal Todona. V 20 minutah pa našim ni uspelo remizirati in so povsem nezasluženo izgubili celoten izkupiček.

Fabio Gergolet

KOŠARKA

DEČKI

Bor A — Breg 50:57 (12:31)

BOR: De Valderstein 1, Pregarc 4, Furlan 11, Cej 4, Vassallo 30.

BREG: Pertot 4, Štrajn 8, Corbatti 9, Pečar 2, Čok 24, Starec, Martinelli 2, Maver, Žerjal 8.

SODNIK: Lenardon.

PM: Bor 10:32, Breg 5:24.

PON: Cej, Pregarc, Pertot, Čok.

Tudi drugi derbi je pripadel dolinskim igralcem. Zmago so si Brežani zaslužili z odličnim prvim polčasom, v katerem so povsem nadigrali borovce in si nabrali visoko prednost. V obrambi so bili Brežani učinkoviti, medtem ko so borovci zagrešili vse preveč napak.

V drugem delu igre so borovci menjali sistem obrambe in prešli v cono, ki je zaustavila nalet Brežanov. Kljub dobri obrambi in odlični igri Vassalla so borovci zagrešili veliko število naivnih napak, tako da niso uspeli nadoknaditi zamujenega. Pripomniti je še treba, da so borovci stopili na igrišče le v petih in končali tekmo le v treh. To je nemalo prizadelo tako igralce kot trenerja, skratka celotno ekipo, ki gre od neuspeha do neuspeha samo zato, ker so nekateri igralci pokazali skrajno neresnost in so prizadeli tiste, ki resno delajo ter se trudijo, da bi čim več pokazali.

Peter

NOGOMET

MILAN, 1. — Jutri se bosta v mednarodnem prijateljskem nogometnem srečanju pomerili enajsterica Fiorentine in finska državna reprezentanca, ki trenutno gostuje v Italiji.

ATLETIKA

V SOBOTO V LONJERJU

TEKMOVANJE ADRIE JE POVSEM USPELO

Prireditve se je udeležilo 23 deklet in fantov

Sobotnega teka čez drn in strn, ki ga je za domače športnike priredilo lonjersko društvo Adria, se je udeležilo lepo število tekmovalcev, ki je preseglo pričakovanja, saj je močan dež oviral celoten nastop. Tekmovalo je 23 fantov in deklet, ki so bili razdeljeni v več starostnih kategorij, glede na razrede, ki jih obiskujejo v šoli. To je bilo prvo izmed treh tekmovanj, ki bodo vsako zadnjo soboto v mesecu, ob koncu pa bo na vrsti nagrajevanje. Lestvica pa bo sestavljena na podlagi dveh najboljših rezultatov.

SOBOTNI IZIDI

1. KATEGORIJA (1., 2. in 3. razred osnovne šole) — 450 m

1. Aleksander Lorenzi 1'47"
2. Dario Blažina 2'00"

2. KATEGORIJA (4. in 5. razr. osnovne šole) — 800 m

1. Vasilij Pečar 3'58"
2. Marko Saksida 3'59"
3. Alfredo Zudek 4'20"
4. David Čok 4'42"
5. Karel Glavina 4'48"
6. Damjan Glavina 4'51"
7. Massimo Viller 6'15"

3. KATEGORIJA (srednja šola) — 1.200 m

1. Sandro Zudeko 6'42"
2. Fausto Bonanno 6'53"
3. Igor Kekovič 8'09"
4. Diego Batič 8'09"

4. KATEGORIJA deklice — 800 m

1. Elizabeta Malalan 4'37"
2. Lorella Carbone 4'51"
3. Tanja Kakovič 5'38"

5. KATEGORIJA mladinci — 2.400 m

1. Društovič Dario 9'15"
2. Aleksander Čok 10'30"

6. KATEGORIJA člani — 3.300 m

1. Girolamo Bonsanno 11'42"
2. Karel Bonanno 11'54"
3. Fabio Ruzzier 12'22"
4. Flavio Milano 12'28"
5. Pavel Živec 14'55"

R. Pečar

S SOBOTNEGA REDNEGA OBČNEGA ZBORA ŠD KONTOVEL

Marjan Pertot: «Zbirati mladino da ostane v slovenskem okolju»

Kontovelovo športno društvo proslavlja letos 10-letnico svoje ustanovitve

V soboto je imela ŠD Kontovel svoj redni letni občni zbor. Občnega zbora se je udeležilo nad 70 članov, ki so s svojo prisotnostjo potrdili svojo privrženost športnemu društvu. Vabilu na občni zbor so se odzvali tudi razni gosti, med katerimi je bil predsednik ZSŠDI Vojko Kocman, predstavnik openskega ŠD Polet Oštrouška, predstavnica ŠD Mladina iz Križa Zorka Kapun, predstavnik zadruge Kulturni dom Prosek - Kontovel Josip Ferfolja, predstavnik Gospodarskega društva s Proseka Ivan Ban, predstavnik Gospodarskega društva s Kontovela Mario Danev ter predstavnica konzulte za zahodni Kras Vida Mennucci. Pismene pozdrave pa je občnemu zboru poslalo ŠZ Bor iz Trsta.

Občni zbor je odprl dosedanji predsednik Marjan Pertot, ki je pozdravil vse prisotne in izrazil zadovoljstvo, da se je občnega zbora udeležilo tako veliko število članov.

Sledila so nato poročila. Poročilo upravnega odbora je imel predsednik Marjan Pertot, ki je dejal:

«Letos poteka 10 let, ko se je 25. oktobra 1967 zbralo v prostorih Gospodarskega društva na Kontovelu nad 50 mladih domačinov in sklenilo, da se ustanovi športno društvo in da se začne z udarniškim delom gradnja igrišča za košarko in za odbojko. Dela pri gradnji športnih objektov so se takoj pričela in tudi športna dejavnost se je tedaj precej razmahnila, čeprav smo nastopali v tistih letih izključno na slovenskih športnih igrah. Toda komaj so bila igrišča za silo urejena se je pričelo z rednim treniranjem košarke in odbojke. V nekajletnem rednem športnem delovanju so naši športniki dosegli zelo lepe in nadvse zavidljive uspehe, ki bi bili marsikateremu športnemu društvu z dolgoletno tradicijo v čast in v ponos.

Kot smo že v lanskem poročilu za občni zbor poudarili in to poudarjamo tudi sedaj, da naše športno društvo stremi za tem, da zbira slovensko mladino, da ta ostane v zdravem slovenskem okolju in ne zaide v tuje kroge. Tega načela se bo naše društvo držalo tudi v bodoče in tudi okrepilo sodelovanje z ostalimi slovenskimi športnimi društvi.

V tej tekoči sezoni smo v soglasju z ostalimi športnimi društvi, ki gojijo košarko nekoliko reorganizirali to športno dejavnost. To je predvsem zasluga našega novega trenerja Petra Brumna, ki zelo uspešno vodi našo kadetsko košarkarsko ekipo. Naj se ob tej priliki zahvalim ZSŠDI, ki je omogočila, da je tov. Brumen prišel k nam v Trst in prevzel posle trenerja pri naši kadetski ekipi. Tako smo v dogovoru z drugimi društvi odstopili ŠZ Bor dva naša igralca, združeni ekipi Jadran pa tri atlete. Od ŠZ Bor pa smo dobili štiri košarkarje - kadete in od ŠD Sokol štiri košarkarje, ki nastopajo v ekipi dečkov.

V letošnji sezoni vodijo naše košarkarske ekipe naslednji trenerji: Kadete - Peter Brumen, dečke Igor Lukša, letnik 1961-62 ki bodo nastopali v prvenstvu Pomlad bo prevzel Peter Starc, minibasket Henrik Lisjak in Valter Ukmar. Odbojkarske ekipe pa trenirajo Janko Budin, Norči Zavadlal in Nadja Rupel.

Pri našem bodočem delovanju moramo dati veliko važnost minibasketu, ker od tam bomo črpali svoje bodoče atlete. To pa je spet povezano s pomanjkanjem prostora za treninge. Zato bi bilo zelo nujno pridobili še en prostor, ki bi bil pretežno na razpolago našim najmlajšim.

Pri našem delovanju moramo omeniti tudi udejstvovanje v šahu. S tržaškim šahovskim društvom smo organizirali deželno šahovsko prvenstvo, ki je odlično uspelo. Upamo, da se bo zanimanje za šah okrepilo in da se bo šahovska dejavnost razmahnila kot ostala športna dejavnost.

Dela pri ureditvi in dograditvi našega novega sedeža in slačilnic počasi gredo h koncu. Upajmo, da bodo dela zaključena čimprej in tako bomo dobili lep objekt, ki naj služi vsej vaški skupnosti, predvsem naši mladini.

V začetku poročila sem omenil, da letos praznujemo 10-letnico obstoja našega društva. Ta obletnica ne sme mimo nas, ne da bi se je spomnili. Zato mora odbor, ki bo izvoljen na današnjem občnem zboru, prirediti proslavo in organizirati vrsto turnirjev v košarki in odbojki.

Za zaključek pa naj se s tega mesta zahvalim vsem članom in nečlanom, ki so z denarnimi prispevki kakor tudi s prostovoljnim delom pripomogli k vsestranskemu napredku našega društva.»

Poročilo o finančnem stanju društva je podal blagajnik Mirko Štoka in ugotovil predvsem velik prispevek domačinov v prostovoljni obliki.

Poročilom upravnega odbora je sledila izčrpna diskusija. Mnogi prisotni so dali nove predloge in razne pripombe. Glavni problem debate je bila odbojka, ki zadnje čase zelo peša. O tem je daljše poročilo podal referent za odbojko Riko Majovski, ki je obrazložil vzroke stagniranja. V debato so posegli še drugi člani in izrazili mnenje, da je treba odbojki posvetiti večjo pozornost, za kar naj si novoizvoljeni odbor postavi ta problem med prvimi, ki jih je treba rešiti. V imenu ZS ŠDI je pozdrave prinesel Vojko Kocman in tudi on posegel v debato. Povedal je, da tudi pri drugih športnih društvih imajo z odbojko enake težave kot ŠD Kontovel. Izrazil je željo, da je treba posvetiti čimveč pozornost združevanju ekip. Košarkarski trener Peter Brumen je prikazal nekaj problemov, ki se tičejo košarke in je poudaril, da je prišel čas, da se doseže kvaliteten dvig zamejske košarke.

V debato so posegli še razni člani, in sicer: Marjan Starc, Darko Rupel, Marjan Pertot, Jana Ban, Rado Mennucci in Ksenija Majovski.

Poročilo nadzornega odbora je podal Josip Starc.

Sledile so volitve novega odbora. V nov odbor so bili izvoljeni naslednji člani: Marjan Čuk, Mario Danev, Boris Danev, Edi Emili, Giulio Gulič, Stojan Kafol, Igor Košuta, Henrik Lisjak, Igor Lukša, Riko Majovski, Marjan Pertot, Štefi Pertot, Cveto Prašelj, Emil Puntar, Sergij Puntar, Žarko Prašelj, Ivo Starc, Marjan Starc, Peter Starc, Mirko Štoka, Valter Ukmar, Gino Verginella, Norči Zavadlal.

V nadzorni odbor pa so bili izvoljeni: Ado Ban, Ivan Ban in Josip Starc.

P.m.

Derbi med Primorjem in Bregom bo spet na sporedu v 7. povratnem kolu 2. amaterske lige

KOŠARKA

1. ITALIJANSKA LIGA

Tržačani drevi doma s skromnim Brindisijem

Goriški Pagnossin bo gostoval v Bologni

A - 2 LIGA

V predzadnjem kolu te lige bo tržaški Pallacanestro drevi igral doma proti Libertasu iz Brindisija, ki je doslej zbral bori dve točki. Gre pa omeniti, da moštvo iz Brindisija igra brez poškodovanega Američana Vaughna. Brez Američana je postala naloga Libertasovih košarkarjev izredno nehvaležna in tako so igralci iz Brindisija doslej le enkrat zmagali.

V drevišnjem srečanju so seveda favoriti Tržačani, ki so v nedeljo premagali v gosteh turinski Chinamartini. V tem srečanju se je še zlasti odlikoval, poleg seveda Američana De Vriesa, center Pirovano, ki je komaj okreval po daljši poškodbi.

PARI DANAŠNJEGA, 21. KOLA

V TRSTU: Pallacanestro - Brindisi
V NEAPLJU: Cosatto - Brina
V FIRENCAH: Roller - Chinamartini
V MESTRAH: Vidal - Cinzano
V PESARU: Scavolini - Fernet Ton.
V GENOVI: Emerson - Lazio

A - I LIGA

Goriški Pagnossin bo gostoval v Bologni, kjer se bo spoprijel z domačim Alcom, ki je pravo presenečenje tega prvenstva. Bolonjčani so seveda tudi v tej tekmi favoriti.

PARI DANAŠNJEGA, 21. KOLA

V BOLOGNI: Alco - Pagnossin
V MILANU: Xerox - Canon
V RIMU: IBP - Forst
V CAGLIARIJU: Brill - Jolly
V VIDMU: Snaidero - Sapori
V VARESEJU: Mobilgirgi - Sinudyne

ODBOJKA

NA EVROPSKEM PRVENSTVU

Jugoslovani proti Fincem in Romunom

Na zadnjem kongresu evropske odbojkarske zveze, ki je bil ob priložnosti EPO-75 v Beogradu, je bilo sklenjeno, da bo evropsko prvenstvo vsaki dve leti in ne štiri, kot v preteklosti. Tako se bodo letos najboljši odbojkarji in odbojkarice starega kontinenta spet pomerili za evropski naslov. Člani in članice bodo letos igrali na Finskem od 25. septembra do 2. oktobra. Mladinke bo letos gostila Jugoslavija od 5. do 12. avgusta. Najboljši mladinci Evrope pa bodo imeli svoje prvenstvo od 5. do 12. septembra.

Sam sistem tekmovanja bo letos nekoliko spremenjen. Število nastopajočih reprezentanc bo ostalo še naprej dvanajst in bodo porazdeljene v dve kvalifikacijski skupini po šest. Tu bodo igrali po sistemu vsak z vsakim. V polfinalu se bosta najprej srečala prvi, oziroma drugi iz vsake skupine in potem zmagovalca še za evropski naslov. Poraženca se bosta pomerila za tretje mesto. Po enakem sistemu bodo igrali za vrstni red od 5. do 8. mesta in od 9. do 12.

Glede na odlično tretje mesto na EPO-75 bo članska reprezentanca Jugoslavije nastopila na Finskem brez predhodnih kvalifikacij. Igrala bo v skupini A, skupaj z domačini in Romunijo; v skupino B pa so bile vključene naslednje tri države: SZ, Poljska in Bolgarija. Ostalih šest zastopnikov pa bo znanih po treh kvalifikacijskih turnirjih. Veliki kandidati za nastop na Finskem so slej ko prej ČSSR, NDR, Madžarska, Italija, Francija, Nizozemska ali Belgija. Kvalifikacijski turnirji bodo konec maja.

SMUČANJE

NA PIANCAVALLU

Aleksandra Škerk se je res izkazala

V nedeljo je bilo na Piancavallu meddruštveno smučarsko tekmovanje za «Pokal Carosello», katero je priredil domači smučarski klub.

Izreden uspeh je v veleslalomu dosegla 11-letna Aleksandra Škerk iz Sesljana, ki je v ostri konkurenci zasedla nič manj kot prvo mesto in osvojila pokal. S svojim podvigom je dokazala, da sodi med najbolj nadarjene smučarke na našem področju.

Naj omenimo, da je na istem tekmovanju nastopil tudi Igo Bogatec, prav tako iz Sesljana, ki pa je zasedel 27. mesto.

SABLJANJE

VERCELLI, 1. — Madžarska je zmagala na 10. mednarodnem sabljaškem turnirju «Bertinetti» v ekipnem mečevanju. Druga je bila Italija, 3. ZRN in 4. Švica.

Prispevajte za
DIJAŠKO MATICO

Pismo uredništvu

Čitatelje PD in starše slovenskih otrok je zelo presenetil napad na otroke - smučarje. Netočnih vesti je bilo na pretek, zato je naša dolžnost, da odgovorimo in seznanimo širšo javnost s težkimi pogoji, v katerih se trenutno nahajamo. Kako naši otroci reagirajo na te čudne polemike, si lahko že vnaprej mislimo. Ne vedo, če jim je še dovoljeno nositi čepice «SK Devin», a vseeno mogoče mislijo, da je to nekakšna šala. Tudi starši so se zbrali in se nemalo razburjali nad takim ravnanjem. Je mogoče odbornikom «SK DEVIN» znano, odkod je prišla navdušenost za smučanje v Sesljanu, Mavhinjah, Devinu itd.? Med tem, ko smo pričakovali odgovor, kaj in kako je z alpskim smučanjem, je vaš molk postal nepomemben, saj po občnem zboru ni bilo nobenega glasu, kaj šele odgovora! Kaj početi z alpskimi smučarji? Približno po dveh mesecih se je predstavil odbornik, ne vemo ce na lastno pobudo ali izrecno poslan, in je skušal na nejasen način pojasniti ta nevšečen in šoljiv nesporazum.

Izkaznice FISI: S tem ni rečeno, da otrok že zna tekmovati in da brani dostojno svoje barve. Premisliti je treba trezno, če se bomo hoteli povzpeti na površje. Treba nam je vsaj moralne in organizacijske pomoči, zato potrudimo se! Prepričani smo, da bo ZSŠDI skupaj s Planinskim društvom rešilo to vprašanje na najboljši način.

Lepa zahvala piscu članka (smučanje s Stenmarkom), da je orisal na tako objektiven način probleme naše zamušćene slovenske mladine.

Sesljan, 2.2.1977

Združenje staršev otrok - smučarjev

SREČKO VILHAR - ALBERT KLUN

Narodnoosvobodilni boj Primorcev in Istranov na Sardiniji, Korziki in v južni Franciji

20.

Večina čet se je premikala z enega letališča na drugega, od pristanišča do pristanišča. Povsod naokrog so bila nevarna močvirja. Večina pripadnikov posebnih delavskih bataljonov je poleti in pozimi prenočevala pod šotori in bila na ta način izpostavljena pikom tega nevarnega komarja.

Za zdravljenje hude sardinske malarije so potrebne večje količine kinina, vojaški interniranci pa so ga prejemali le za največjo silo, večkrat pa so bili prepuščeni tej bolezni na milost in nemilost.

Težko obolele za malarijo je vojaška oblast ponavadi pošiljala le v zasilne in slabo opremljene bolnišnice. Tako bolnišnico v kraju Sanluri, ki je bila poleti 1943 nabito polna malaričnih bolnikov, je Jožef Doljak iz Grgarja opisal takole: «Več kot polovica moštva v moji četi je zbolela za malarijo. Prišel sem v bolnišnico, vendar zaradi neke rane. V njej ni bilo tekoče vode in zato so bila stranišča zaprta. Za sprejem v bolnišnico je bilo treba čakati na dvorišču ves dan in še ponoči. Ležišč (brande) je bilo malo. Bolniki so zvečine ležali na golih tleh. Hrano so delili dvakrat na dan. Ker sem bil pokreten, sem lahko hodil po bolnišnici. Videl sem strašne prizore, ki jih ne bom nikdar pozabil. Motril sem bolnike, katere je lahko le smrt rešila trpljenja. Niso jim dajali zdravil. Ležali so v vročini. Njihove ustnice so bile razpokane od žeje. Ječali so in prosili vode. Drugi so bili zopet popolnoma izčrpani in že otopeli. Po obrazu in ustnicah so jim mrgoleli roji muh. Iz vasi sem jim nosil motno in od vročine toplo vodo. Vlival sem jo po žlički umirjajočim v usta. Vsak dan so vojaki pobirali mrliče, jih devali v zaboje, polobne krstam, in jih odvažali na pokopališče. Zaradi vročine so trupla hitro razpadla in po bolnišnici se je širil neznosen smrad. Nekateri so umirali zunaj na polju, ko so šli na potrebo. Videl sem, kako so ponoči zaradi nekega bolnika poklicali dežurnega zdravnika. Prišel je ves razjarjen in bolnika oklofutal, češ da bolezen le hlini. Proti jutru je trpin umolknil za vedno. Tu so umirali zvečine naši ljudje. Med njimi so bili tudi Srbi, vojni ujetniki. Med to tragedijo so se vojaški zdravniki in ostalo osebje bolnišnice zabavali in popivali.» 4)

Vsi vojaški interniranci bi morali uporabljati kinin tudi preventivno, toda tega večkrat ni bilo. Eden od pripadnikov 234. čete je v zvezi z malarijo zapisal: «Razdeljevanje zdravil proti malariji je komandir Cava skoraj popolnoma opustil in šušljalo se je, da je kinin prodajal civilistom. Tako je v četi 90 odst. mož zbolelo za malarijo in jih v dobrem tednu 14 umrlo. Dva ali trije so umrli kar pod šotorom, kajti Cava je sam odrejal, kdo sme k zdravniku in kdo ne. Veliko bolnih pa je moralo v bolnišnico Sanluri in nekateri so nas tam za vedno zapustili.» 5)

Malarija je močno prizadela tudi čete na prisilnem delu na letališču pri kraju Milis. V zvezi s to boleznijo je nekdanji pregnanec zabeležil: «Kraj je bil zelo neprijeten in hudo malaričen. Opravljali smo razna težaška dela na utrdbah in na letališču. Razen redkih izjem so vsi zboleli za malarijo. Hrana ni imela niti polovico potrebne kalorične vrednosti.» 6)

O razširjenosti malarije v 242. četi, ki je bila nekaj časa zaposlena na cesti med krajema Palau in Arzachena, beremo: «Ta bolezen je bila naš največji sovražnik. Ker smo bili izčrpani, nas je pospešeno napadla. Za malarijo jih je veliko umrlo. Nekaj časa smo prenočevali v skladišču na cementnih tleh in z nami je bil tudi Tone «Grgunčetov» iz Lož. Ko smo zvečer legli spat, ga je začelo zebsti, nato mu je bilo vroče in proti jutru je bil že izgubljen. Prišli so, da bi ga odpeljali v bolnišnico, a je že na poti umrl. Pokosila ga je «malaria perniciosa». 7)

Malarija je seveda močno prizadela tudi tiste naše ljudi, ki so bili na otoku v redni vojski. Eden od slovenskih «vojakov», ki je odšel na Sardinijo v posebnem delavskem bataljonu aprila 1941, je o malariji in nečloveških odnosih fašističnih oficirjev zabeležil: «Ko je moj brat Henrik smrtno zbolel za malarijo in so ga odpeljali v vojaško bolnišnico v Sassari, mi je poslal brzojavko, naj ga obiščem. Te brzojavke nisem nikdar prejel. Zvedel sem, da so jo imeli v pisarni, toda službujoči podoficir jo je poslal na poveljstvo polka. Tam pa niso imeli niti toliko človeškega čuta, da bi me seznanili z njeno vsebino. Šele ko je prišla brzojavka, da je brat umrl, so me poklicali na štab polka in sporočili, da je bolan in naj ga grem obiskati. Zlagali so se, kajti brat je bil že mrtev.» 8)

Zgodilo se je tudi, da so naši pregnanci zaradi malarije večji del svoje internacije prebili v raznih bolnišnicah. Franc Starc, doma iz Smokvice pri Kopru, je prišel na Sardinijo februarja 1942. Kmalu zatem je zbolel za malarijo in potlej dobršen del svojega pregnanstva prebil v bolnišnicah. Ko so ga 18. marca 1943 odpustili iz bolnišnice v Alghеru, mu je zdravnik dr. Tomaso Piana v odpustnici opisal njegove bolezni. Tam beremo: «Malaria estiva recidiva — reumatismo muscolare cronico — esiti di pleurite — deperimento fisico generale (Ponavljajoča se poletna malarija — kronični revmatizem mišic — posledica pleuritisa — splošna telesna izčrpanost). In vendar Starca niso poslali domov, marveč nazaj v enoto, ki je bila tisti čas v kraju Guspini. Zaradi malarije pa je bil Starc že kmalu zopet v bolnišnici. Sam pravi, da se prav dobro spominja bolnišnic v krajih: Cagliari, Sassari, Alghero, Sardara in Jerzu. V začetku leta 1945 se je znašel v bolnišnici v Neaplju, in tudi tokrat zaradi malarije. Pri odpustitvi avgusta 1945 je dobil dokument z naslovom: «Scheda individuale per militari malarici» (Individualni listek za malarične vojake), v katerem je zapisano, da njegova malarija izvira s Sardinije. Preden je prišel domov, je moral še v bolnišnico v Vidmu. 9)

Tone Borovničar s Tolminskega je na Sardiniji v letih 1941 - 1943 trikrat težko zbolel za malarijo. Ko je drugič zbolel, so njegovi sotovariši opozorili fašističnega zdravnika Scrivanteja, da je potrebna nujna intervencija, a je odgovoril: «Pustite ga, naj umre!» Jeseni 1943 je Borovničar odšel z divizijo «Sabauda» na Sicilijo, kjer pa se je vnovič znašel v bolnišnici. 10)

---

4) Srečko Vilhar - Albert Klun: Prva in druga prekomorska brigada. Nova Gorica 1967, str. 196.
5) Rafael Nemec: V 234. Slav. Company, str. 1, rkp, M-ONPPS-PAK.
6) Alojz Stegů: Podatki o 235. četi posebnega delavskega bataljona, str. 1, rkp, M-ONPPS-PAK.
7) Ivo Jelačin: Spomini na Sardinijo, str. 5, rkp, M-ONPPS-PAK.
8) Andrej Leban: Pot v partizane, str. 5, rkp, M-ONPPS-PAK.
9) Franc Starc: Moje trpljenje na Sardiniji zaradi malarije, str. 1, rkp, M-ONPPS-PAK.
10) Tone Borovničar: Malarija na Sardiniji, str. 2, rkp, M-ONPPS-PAK.

(Nadaljevanje sledi)

Uredništvo, uprava, oglasni oddelek,
TRST, Ul. Montecchi 6 PP 559 — Tel. 79 38 08 79 46 38 79 58 23 76 14 70
Podružnica Gorica, Ul. 24 Maggio 1 — Tel. 83 3 82 - 57 23
Naročnina
Mesečno 2.500 lir — vnaprej plačana celotna 25.000 lir. Letna naročnina za inozemstvo 38.000 lir, za naročnike brezplačno revija «DAN».
V SFRJ številka 2,50 din, ob nedeljah 3,00 din, za zasebnike mesečno 35,00 letno 350,00 din, za organizacije in podjetja mesečno 47,00, letno 470,00 din
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Stran 6 2. februarja 1977

Za SFRJ Žiro račun 50101-603-45361 «ADIT» • DZS • 61000 Ljubljana, Gradišče 10/II nad. telefon 22207
Oglasi Trgovski 1 modulus (širina 1 stolpec, višina 43 mm) ob delavnikih 13.000, ob praznikih 15.000.
Finančno-upravni 500, legalni 500, osmrtnice in sožalja 250 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglasi 100 lir beseda. IVA 12%. Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri oglasnem oddelku ali upravi. Iz vseh drugih pokrajin Italije pri SPI.
Odgovorni urednik Gorazd Vesel
Izdaja in tiska ZTT Trst
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

ŠKVADRISTIČNI NAPAD NA ŠTUDENTOVSKO SKUPŠČINO FAKULTETE ZA STATISTIKO

Fašisti streljali na rimski univerzi in hudo ranili naprednega študenta

Takojšen odmev v političnih krogih - Mladi Bellachioma v smrtni nevarnosti - Takojšnja zasedba nekaterih fakultet v znamenje protesta proti fašističnemu divjanju

RIM, 1. — Po daljšem obdobju, ko na univerzi v Rimu ni bilo večjih neredov in je dejavnost fašističnih pretepačev nekoliko zamrla, je prišlo danes zjutraj do hudega krvavega dogodka, ko je skupina pripadnikov skrajnodesničarske univerzitetne organizacije FUAN streljala na udeležence študentovske skupščine na fakulteti za statistiko in pri tem hudo ranila 23-letnega Guida Bellachiomo, ki je trenutno v rimski bolnišnici s strelom v tilniku. Zdravniki so ga operirali in ugotovili, da je bil ranjen s kroglo iz samokresa kalibra 7,65, ki se je ob zadetju v kost razbila na tri dele, od katerih je eden obtičal v malih možganih, zaradi česar bo imel Bellachioma, če bo sploh preživel hudo rano, najbrž hude motorične motnje. Pri streljanju je bil ranjen tudi Paolo Mangone, katerega poškodbe pa so le lažjega značaja. V kasnejših spopadih med študenti in policijo, ki je skušala preprečiti, da se študenti v svojem gnevu znesejo nad bližnjim sedežem MSI, sta zadobila nekaj udarcev tudi dva policijska agenta.

Vsa zadeva še nikakor ni dokončno pojasnjena. Kaže, da je fašistični napad potekal v treh ločenih fazah. Fašisti naj bi na univerzo prišli v dveh ločenih skupinah. Vsi so bili oboroženi s koli, verigami, pendreki, nekateri so imeli tudi pištole za streljanje raket, drugi pa, kot se je izkazalo, so imeli tudi samokrese. Skoraj vsi so bili zakrinkani in s čeladami na glavi. Najprej so se spopadli s pripadniki katoliške skupine «Comunione e liberazione», ki so delili svoje glasilo, nakar so vdrli v pravno fakulteto. V učilnici v pritličju je bila v teku seja feminističnega kolektiva. Ko so dekleta opazila fašiste, so se zabarikadirala v učilnico ter ostala zaprta, dokler niso škvadristi odšli. Napotili so se k fakulteti za statistiko, kjer je bila v teku študentovska skupščina. Pripadniki FUAN so izstrelili v dvorano več raket ter začeli pretepati udeležence skupščine s koli in verigami. Prihiteli so tudi študentje z drugih fakultet, ki so priskočili na pomoč tovarišem s statistike. Z združenimi močmi so skušali izriniti fašiste z univerze. V teh spopadih so fašisti začeli streljati, pri čemer sta bila ranjena Bellachioma in Mangone.

Bellachioma se je zgrudil pred inštitutom za fiziologijo. Takrat je streljal v zrak tudi policaj v civilu, ki je bil tam, baje po naključju. V kasnejši preiskavi je policija na kraju streljanja našla dva tulca nabojev kal. 7,65 ter enega kalibra 22. Kot smo rekli sta bila tako Bellachioma kot Mangone ranjena s streli iz samokresa kalibra 7,65. Pod avtom, parkiranim v Drevoredu Regina Elena, v neposredni bližini univerze, pa je policija našla samokres kalibra 7,65, v katerem ni bilo krogel. Omenimo naj, da so preiskovalci na sedežu organizacije FUAN, kjer seveda ni bilo niti enega samega od njenih pripadnikov, našli pendreke, čelade in nekaj drugega materiala.

Ponovni fašistični zločin je takoj močno odjeknil tako na univerzi sami, kot v političnem in sindikalnem življenju sploh. Takoj popoldne so komunistični senatorji naslovili na notranjega ministra interpelacijo v zvezi s streljanjem na univerzi. Komunistični poslanec Bernardini je opisal dogodke na vseučilišču, ki so se zaključili s krvavim napadom na študenta Bellachiomo ter zahteval od predsedstva senata naj poseže pri vladi, katere predstavniki naj pridejo poročat v senat. Njegovi zahtevi se je pridružil tudi zastopnik PSI Fabbri.

Medtem se napetost na rimski univerzi stopnjuje iz ure v uro. Zvečer so študentje zasedli filozofsko fakulteto, kar so sklenili ob zaključku dolge in razburkane razprave. Pozvali so tudi študente drugih fakultet naj z zasedbo izrazijo svoj protest ob ponovnem fašističnem zločinu.

V zvezi z današnjimi neredi ter z vzdušjem napetosti in ogorčenja, ki je nastalo na rimski univerzi, se bo rektor prof. Antonio Ruberti jutri popoldne sestal s predstavniki rimskih političnih sil, s katerimi bo proučil položaj ter razpravljal o ukrepih, ki naj bi jih sprejeli, da bi preprečili ponavljanje nasilnih dejanj.

Ob koncu naj poverno še nekaj o hudo ranjenem Guidu Bellachiomi. Bellachioma je študent filozofske fakultete in je politično zelo angažiran. Pripada avtonomnemu kolektivu svoje fakultete ter je skupaj z nekaterimi tovariši organiziral dokumentacijsko središče v mestni četrti San Lorenzo. (if)

RIM, 1. — Zakladno ministrstvo sporoča, da so tako imenovani miničeki vrednosti 50, 100, 150 in 200 lir, ki so jih izdali razni denarni zavodi zaradi pomanjkanja ustreznih kovancev, nezakoniti. Ministrstvo bo zaradi tega prepovedalo njihov obtok, hkrati pa poskrbelo — tako se glasi uradno poročilo — za povečanje zmogljivosti državne kovnice z namestitvijo dveh sodobnih nedavno nabavljenih strojev.

RIM, 1. — Po sklepu parlamentarne preiskovalne komisije, da se morata bivša ministra Gui in Tanassi skupno z nekaterimi drugimi osebami zagovarjati pred parlamentom pod obtožbo korupcije z obteževalnimi okoliščinami v zvezi z znano afero Lockheed, so radikalci in misovci (neofašisti) pričeli zbirati podpise z namenom, da se na «zatožno klop» postavi tudi nekdanji predsednik vlade Rumor. Za uspeh radikalno-fašistične pobude je potrebnih vsaj 477 podpisov parlamentarcev.

Otrok s štirimi nogami

LONDON, 1. — Komaj danes je prišla vest, da se je pred šestimi tedni rodil v bolnišnici v Lincolnshireu otrok s štirimi nogami. Dete so prepeljali v otroško bolnišnico v Sheffieldu, kjer mu namerava kirurška ekipa odstraniti odvečni nogi. Specialisti zatrjujejo, da so možnosti uspešnega posega v tem smislu prav dobre. Otročiček je sicer popolnoma zdrav.

Morilca premeščena

Po poskusu pobega so «morilca iz Circea» Guida (zgoraj) in Izza (spodaj) premestili v zapor v Civitavecchio (Te lefoto ANSA)

GOSPODARSKO-SOCIALNO PISMO IZ LJUBLJANE

Zaposlenost je pogoj za enakopravnost žensk

Po zadnjih podatkih je v Sloveniji od skupnih 705.000 delavcev v družbenem in zasebnem sektorju 305.000 ali 43 odst. žensk

LJUBLJANA, 1. — Lansko leto je bilo leto žena, ki je hotelo poudariti, da žena v sedanjem svetu ni le predmet, ampak mati, družica in zakonski partner, pa tudi delavka, ki daje svoj doprinos k družinskemu proračunu. Položaj ženske se je v današnji družbi bliskovito spreminjal, čeprav je njen status v različnih deželah in različnih družbenih ureditvah precej neenak. Razvoj samoupravne družbe je že v samem začetku pogojeval bistveno drugačen odnos do delovne žene, ki pa mora seveda tudi sama doprinesti svoj delež k utrjevanju in potrditvi lastnega jaza. Enakopravnost na vseh področjih družbenega življenja je tudi pri nas še nedorečena; da si često težko predstavljamo žensko v določenem poklicu oz. na določenem delovnem mestu, je bilo že mnogokrat vidno iz razpisov prostih delovnih mest posameznih organizacij. Kršenje ustavnih načel pa seveda ni pravilo, ampak je posledica tradicionalnih pogledov, ki pa čedalje bolj vodenijo.

Izenačitev ženske z moškim partnerjem je mogoča le tudi z nujno vključitvijo v proizvodni in reprodukcijski proces. V Sloveniji se je zaposlovanje žensk potencialno celo v tistih razdobjih, ko je bila splošna stopnja zaposlovanja dokaj skromna. Tako v letih, ki so sledila gospodarski reformi. Zadnji podatki nam govore, da je v naši republiki od skupno 705 tisoč delavcev, kolikor jih je zaposlenih v družbenem in privatnem sektorju, kar 305 tisoč žensk, ali v relativni primerjavi kar 43 odstotkov. Tradicionalni ženski oz. moški poklici, s prav redkimi izjemami počasi izumirajo. Da je temu res tako, nas lahko prepričajo že podatki o tistih dejavnostih, kjer so ženske najbolj številčno udeležene. 45 odstotkov žensk je zaposlenih v slovenski industriji, ki pomeni hkrati tudi najpomembnejšega zaposlovalca ženske delovne sile. Tradicionalne ženske industrijske panoge, kot je na primer tekstilna industrija, ki zaposluje pretežno nekvalificirano, torej priučeno delovno silo, so povečini ukinile tretjo t.j. nočno izmeno, to pomeni prekomeren napor za delavke. Kultura in šolstvo sta na drugem mestu po zaposlenosti žensk, saj je kar vsaka peta slovenska žena zaposlena v tej dejavnosti. Sledi področje trgovine in gostinstva, ki zaposluje okoli 18 odstotkov vseh zaposlenih žensk, ter družbene službe s skromnim deležem 6 odstotkov. Kvalifikacijska struktura žensk je splošno slabša od moške, kar je posledica vzgoje v prejšnji družbi, prav tako pa je tudi jasno, da ni tako veliki premiki, kot je na primer izobrazbena struktura, možni le na daljši rok. S kvalifikacijsko strukturo pa so povezane tudi zasedbe vodstvenih in vodilnih delovnih mest, s tem pa posredno tudi poprečni osebni dohodki, ki jih zaposlene ženske prejemajo, kot ekvivalent za vloženo delo. Takšno je stanje, ki pa se v zadnjem času vidno spreminja tudi pod vplivom ostalih družbenih faktorjev, ki so zadolženi za spreminjanje in ukrepanje na tem področju.

Tudi primorska ženska ne stoji temu dogajanju ob strani. V širši primorski regiji, ki obsega enajst občin od Tolmina do Cerknice, je bilo v lanskem letu zaposlenih skoraj 40 tisoč žensk, kar pomeni v primerjavi z skupnim številom zaposlenih 42 odstotkov. Novogoriška in koprska občina sta prednjačila po številu žensk v delovnem odnosu, kar je razumljivo, saj sta ti dve občini gospodarsko močno razviti ter predstavljata pomembni industrijski središči.

Kljub doseženim rezultatom bo potrebno nedvomno še dosti boja, preričevanja, da bo dosežen konkretni uspeh — enakopravnost žensk kot delovnega tovariša, zakonskega partnerja in žene v vlogi matere.

K. B.

«Buge vaz sprimi»

(Nadaljevanje s 4. strani)

ljuje še sedaj, tako da so 1976 še vedno ugotovili le 783 «Italijanov» in niti enega Nemca oziroma Slovenca. Istega leta pa trbiška občina sporočila centru za raziskave v Bellinzoni v Švici naslednje datke za trbiško občino: Slovencev 1.739, Nemcev 1 481, Italijanov 1.867, absl. 1.352.

Leta 1976 je bilo izvedeno anketiranje cezidenčnega prebivalstva in zbrani podatki govore, da 55 odst. prebivalstva govori slovensko, 20,5 odst. furlansko, 9 odst. italijansko in 1.5 nemško. Toda od slovenskega prebivalstva le 12 odst. piše slovensko, 34 odst. piše nemško, kar 53 odst. pa italijansko. Razlog je preprost: otroci niso imeli pouka v maternem jeziku, starejši Slovenci pa pred prvo vojno hodili v nemške šole, mlajši v italijanske.

Govor je nato o sredstvih javnega obveščanja, začenši s televizijo: 52 slovenskih družin gleda italijanski TV program, 49 avstrijski, le 13 slovenski in 6 spletne gleda nobenega programa. Temu so seveda prispevale razmere, kajti za sprejem slovenskega TV programa iz Ljubljane mora družina nabaviti dodatni ojačevalec in posebno anteno, ki vsekakor ni poceni. Potem ko je govorilo govori še o poslušanju radijskih postaj in o tisku, iz česar izhaja da berejo Slovenci v Trstu nicah več slovenskih tedenskih in dnevnik listov, svoje poročilo pa Venosi zaključuje takole:

«Društvenega in kulturnega življenja sploh ni. Bogoslužje v cerkvi je za Slovence in Italijane ločeno. Tudi v Žabnicah je delovni odbor OF, kar dokazuje, da slovenski človek prav ob koncu druge vojne lahko pokazal, kateri narodnostni skupnosti pripada.»

«Kot zaključek lahko ugotovimo, da je slovenski rod pred drugo vojno rastel pod vplivom nemške šole, mlajši po drugi vojni pa pod vplivom italijanske šole. Slovenskega pouka nikoli ni bilo. Izgrajment oblasti je bil vedno v rokah neslovencev. Nič čudnega, če je slovenstvo danes opešalo in prihaja do izseljevanja slovenskega življa. Kljub temu je v naši coni 55 odst. prebivalstva slovenski in slovenščino ne le razume, ampak jo tudi govori. V kraj prihaja dosti tiska, kar je dokaz, da se ljudje z branjem sicer ne bavijo a pri njem vztrajajo in je slovenstvo še vendarle živo, je zato tem ljudem treba pomagati, da se slovenščine učijo.»

NEPRESTANO STOPNJEVANJE IZSILJEVALSKE DEJAVNOSTI POD TAKTIRKO MAFIJE

Pri Sieni in Bariju dve novi ugrabitvi V Milanu izpustili industrijca Milanija

Zadnji žrtvi sta Marzio Ostini in Vincenza Grilli - Prvemu so zagrozili z zahtevo po pet do desetmilijardni odkupnini - Pandozyjevi ugrabitelji se niso oglasili

MILAN, 1. — Dve osebi ugrabljeni, ena pa izpuščena. To je obračun včerajšnje oziroma današnje dejavnosti na področju čedalje donosnejše industrije podlega izsiljevanja, katere kolesje poganjajo člani kakih trinajstih zločinskih tolp pod taktirko nove kalabrijske mafije, ki z druge strani občasno deluje po naročilu prevratniških organizacij nacifašističnega kova, pa tudi na ukaz kolovodij mednarodnih skupin za prekupčevanje z mamili in orožjem.

V milanskem predmestju so ugrabitelji izpustili po 102 dneh 64-letnega geometra Luigija Milanija, ki je z Ercolejem Carlinijem in Giuseppom De Lillom solastnik gradbenega podjetja CAR.DE.MI. Napaden je bil 22. oktobra lani in vse do današnjega dne je ležal privezan na posteljo z obližem na očeh in bombažnimi «čepci» v ušesih; hranili so ga skoraj izključno z obloženimi kruhki, le tu pa tam je bil deležen tople jedi. Ko so ga tolovaji izpustili, je imel na sebi delavsko suknjo, kolikor so mu banditi decembra odvzeli obleko in jo poslali njegovi družini kot dokaz, da so nesrečnika res ugrabili.

Milani, ki ga je zdravnik našel v razmeroma dobrem stanju, je 64-letno ženo Piero Marasi zopet lahko objel na policijskem poveljstvu, kjer so ga zaslišali. Odkupnina za za podjetnikovo izpustitev je bila izplačana včeraj ponoči in kaže, da gre za nižji znesek; koliko, ni znano. Sodna oblast zaradi tega ni sprožila proti družini nobenega postopka, kar daje misliti, da uporabljajo razne sodnije v takih primerih dvojno mero (občasno namreč prepovejo plačilo odkupnine)

V mestecu San Casciano dei Bagni (pokrajina Siena) so pa neznanci ugrabili sinoči 38-letnega milanskega industrijca Marzia Ostinija, ki ob sodelovanju upravnika Giuseppa Micia (40 let) skrbi za upravljanje prostranih družinskih posestev na ondotnem območju. Micio, ki je bil v trenutku ugrabitve z žrtvijo, ve povedati, da se je zločinska trojica, zakrinkana ter oborožena s puško in revolverjema, med seboj pogovarjala v sardinskem narečju. Ostinija so lopovi odpeljali s silo iz njegove lastne vile. Prizadeti je oženjen ter ima šestletnega sinčka. Kaže, da so banditi zagrozili z zahtevo po odkupnini 5 do 10 milijard lir.

Gre za osmo ugrabitev v Toskani. Pet doslej ugrabljenih oseb se še vedno ni oglasilo. Kot zadnji je bil napaden firenški industrijec Serafino Martellini, ki so ga izpustili 8. t.m. na avtocesti blizu Rima

Prav tako sinoči je bila ugrabljena 20-letna Vincenza Grilli, ki je po nedavni očetovi smrti podedovala skupaj s sestrama strojarno pri Coratu kakih 50 km od Barija. Nesrečnico sta zakrinkana in do zob oborožena mladeniča napadla, ko je bila v družbi zeta, ki ji pomaga pri vodenju podjetja za predelavo kož in na čigar stanovanju biva z materjo in sestrama; navzoča sta bila tudi čelavca, ki pa žrtvi nista mogla pomagati. Zločinska dvojica je Vincenzo odpeljala z avtomobilom alfa romeo 2000, ki je last njenega zeta. Nekaj ur zatem je ugrabiteljska tolpa zahtevala za njeno izpustitev 2 milijardi lir. Pravijo sicer, da družina Grilli ni kdo ve kako premožna, vsaj tako ne, da bi lahko izplačala tolikšno odkupnino.

Kmalu po ugrabitvi je državni pravdnik v Trapaniju (Bari) odredil začasno zaplembo vsega premoženja družine Grilli, to je bodisi nepremičnin kot denarja v gotovini oziroma bančnih računov.

To je tretja ugrabitev v pokrajini Barija in četrta v Apuliji.

Iz Milana sporočajo medtem, da je brat predvčerajšnjim ugrabljenega industrijca Carla Pandozyja zaprosil sredstva javnega obveščanja za molk. Obenem je apeliral na ugrabitelje, naj ne ravnajo slabo z žrtvijo, kolikor prizadeti boleha na srcu (imel je že dva infarkta). Kaže, da se ugrabitelji do tega trenutka še niso oglasili.

V Milanu se hkrati nadaljuje preiskava v zvezi z ugrabitvijo Emanuele Trapani, ki je bila sicer pred dnevi izpuščena po 41 dneh bivanja s tolpo zloglasnega bandita Vallanzasce. Včeraj so agenti aretirali banditova pajdaša Antonia Colio in Osvalda Monopolija, z njima pa še Giuseppino Usuellijevo in Anno Mazzanovo, ki sedijo za rešetkami kaznilnice San Vittore.

Še kratka vest iz Melfija pri Potenzi. V bolnišnico je bil sprejet zaradi lobanjskih poškodb 47-letni prodajalec rib Gramigna D'Amiano. Kaže, da so ga hoteli ugrabiti in da je napadalcem pobegnil s skokom iz drvečega avtomobila. (dg)

Velika stavka v Parizu

PARIZ, 1. — Danes je bila v francoskem glavnem mestu in okolici divja stavka uslužbencev državnega podjetja za dobavljanje električnega toka in plina. Udeležilo se je je 90 od sto osebja, čigar interese ščitijo sindikati CGT (komunisti), CFDT (socialisti) in FO (socialni demokrati). Stavka je bila proglašena iz protesta, ker je predsednik vlade Barre septembra lani napovedal izredne gospodarske ukrepe v okviru boja proti inflaciji. V smislu teh ukrepov bi letos poviški mezd oziroma plač ne smeli preseči inflacijske stopnje.

Stavka je prizadejala prebivalstvu precejšnje težave, hkrati pa je zadala udarec tudi industrijskim obratom, kjer se je moralo delo ustaviti zaradi pomanjkanja električne energije.

Včeraj so iz istih razlogov stavkali rudarji, prejšnji teden pa železničarji, šolniki, državni uslužbenci ter osebje letalske družbe «Air France».

ZARADI POTREBE, DA SE GORIVO NAMENI PREDVSEM STANOVANJSKEMU OGREVANJU

Izreden mraz spravlja v nevarnost nadaljnji gospodarski razvoj v ZDA

Število človeških žrtev naraslo na 42 - Ponekod pomanjkanje živeža in vode - Senat dovolil Carterju izjemno ukrepanje - Posebno hudo je v Ohiu, Indiani in Virginii

BUFFALO, 1. — V zvezni državi New York, kot tudi drugod na severu ZDA so se vremenske razmere še poslabšale. Snežnim metežem ni konca ne kraja, vetrovi pihajo s pravo ciklonsko silo, a temperatura je izredno nizka.

Posebno težak je položaj v Buffalu nedaleč od slovitih niagarskih slapov, kjer so krajevne oblasti poklicale na pomoč narodno stražo, da očisti snega cestno omrežje. V mestu živi okoli 800.000 ljudi, ki jih utegne sicer sneg docela izolirati od sveta.

Številne trgovine z jestvinami so že izpraznile zaloge, kolikor so prebivalci v preteklih dneh nakupovali ogromne količine živeža za primer hujšega. Mnogi so spričo tega ostali brez hrane in često se dogaja, da prodajanje preprosto izropajo. Na Buffalo je padlo trikrat več snega, kakor so ga v poslednjih sto letih zaznamovali med najhujšo zimo.

Narodna straža je pripeljala sem kaj stroje za odstranjevanje snega kar s helikopterji.

Značilno je, da pesti nenavadna ujma tudi južnejše predele ZDA, kjer tudi že več desetletij ne pomnijo tolikšnih snežnih padavin. V Texasu je ponekod zapadlo snega za pol metra, v Georgii, Alabami, Mississipiju in Louisiani je snežna odeja marsikje povsem onemogočila cestni promet, a celo v severnem delu sicer sončne Floride imajo težave s snegom.

Mraz, sneg in led so onemogočili približno dvema milijonoma delavcev ter uradnikov, da bi redno odhajali na delovišča; samo v državi Ohio ne more na delo milijon oseb. Skupaj z Indiano, Pennsylvanio, Illinoisem in državo New York sodi Ohio med območje, ki jih je zima najbolj prizadela.

Neobičajni val mraza je zahteval tudi več človeških žrtev. V Brooklynu sta se poprej umrlim 40 ljudem pridružila danes še 80-letna ženica in njen brat (77 let); zmrznila sta v stanovanju, kjer sta skupaj bivala.

V Ohiu je policija evakuirala kakih 400 družin iz podeželskih hiš. Gre za kmetovalce, ki bi sicer čez nekaj dni ostali brez kapljice tekočega goriva tako za kuho kot za ogrevanje. Vprašanje pomanjkanja goriva za ogrevanje postaja sploh čedalje bolj pereče. Oblasti so zaradi tega vzele v pretres možnost posebne denarne podpore družinam, ki so najbolj podvržene nevarnostim mraza.

Z namenom privarčevati čimveč kuriva, so že več dni zaprti šolski prostori, mnoge tovarne in javni uradi. Senat je včeraj odobril izredem zakon, ki pooblašča predsednika Carterja, da uporabi vsa mogoča sredstva za pomoč ljudem v stiski.

Daleč najhujši je položaj v mestu Watertown: v samih treh dneh je tam zapadlo za poldrugi meter snega, a siloviti vetrovi so ga mestoma nanesli skoraj do 5 m visoko.

Guverner Indiane je zvezne oblasti pozval, naj državo javno proglasijo za naravno prizadeto območje.

Guverner Virginie je s svoje strani opozoril predsednika Carterja, da je v vsej državi le še za 15 dni goriva, a iz Missourija sporočajo, da imajo težave celo s pitno vodo: vodovodi so namreč zamrznjeni, zato vodo z avtocisternami, ki pa si le dovažajo nesrečnemu prebivalstvu z največjo težavo utirajo pot skozi prave grmade snega na cestah.

Gospodarski izvedenci so spričo danih razmer dokaj zaskrbljeni. Potreba, da se velikanske količine goriva porabijo za ogrevanje stanovanjskih poslopij, namesto da bi jih porabili tudi za pogon tovarniških strojev, spravlja po njihovem v hudo nevarnost zagon gospodarstva ter obenem množi nezaposlenost. (dg)

TRIDENT, 1. — Namestnik državnega pravdnika Simeoni in preiskovalni sodnik Crea, ki skušata razčistiti ozadje bombnih atentatov iz leta 1971 v Tridentu, sta sinoči pet ur zasliševala karabinjerskega polkovnika Micheleja Santora, danes pa še vrsto prič, da bi preverila resničnost izjav, ki sta jih dala tako omenjeni Santoro kot policijski podkvestor Saverio Molino. Polkovnik Pignatelli se nahaja, kot znano, v zasebni kliniki.

Preiskovalca nameravata čimprej zaključiti preiskavo in to ne glede na razvoj vzporednih preiskav drugod po Italiji.

Zaslišan fašist Andrea Arcai

BRESCIA, 1. — Sodnika, ki vodita preiskavo o pokolu na Trgu della Loggia v Brescii, sta danes zaslišala Andreo Arcaia, sina bivšega brescianskega preiskovalnega sodnika. Mladeniča je policija aretirala 27. januarja letos in so ga še istega dne zaprli v zapor v Vicenzi. Kot kaže, je Andrea Arcai zanikal sleherno obtožbo. Zvedel naj bi za pokol, do katerega je prišlo na Trgu della Loggia, v nekem baru pri sodniji.

Po informacijah, ki so jih zbrali preiskovalni organi kaže, da je Andrea Arcai, ki ga dolžijo nedovoljene in protizakonite posesti razstreliva in udeležbe pri pokolu, bil navzoč na sestanku, ki so ga imeli fašisti v nekem baru v Brescii 19. maja 1974. Ob koncu tega srečanja je eden navzočih, mladi Silvio Ferrari, postal žrtev bombne eksplozije. Ferrari je bombo, ki je povzročila njegovo smrt, prevažal s svojim motornim kolesom.

V prihodnjih dneh bodo preiskovalci Arcaia ponovno zaslišali.

Francoska arheologinja pri Gedafiju

Francoise Claustre se je po osvoboditvi sestala z libijskim predsednikom Gedafijem ter mu izrazila svojo hvaležnost za njegovo posredovanje. Claustrova je medtem že dopotovala v Francijo (Telefoto ANSA)

GISCARDA D'ESTAINGA OBTOŽUJEJO NEODLOČNOSTI V POGAJANJIH ZA IZPUSTITEV

Po osvoboditvi Claustrove pariška vlada na zatožni klopi

Odločilno posredovanje libijskega predsednika Gedafija - Kdo so čadski uporniki

PARIZ, 1. — Osvoboditev francoske znanstvenice Francoise Claustre in njenega moža Pierra je pozitivno odjeknila v Parizu, čeprav ugotavljajo, da je Francija pri vsej zadevi zgubila na ugledu in da je vodila pogajanja izključno s ciljem, da se ne zameri nikomur od nobenih od afriških sil, ki so zapletene v ugrabitev Claustrove.

V francoski javnosti je, kljub pozitivnemu zaključku, še vedno prisotno negodovanje zaradi neodločnosti pariške vlade, ki je v 33 mesecih, kolikor je trajala vsa zadeva, jasno dokazala, da ji ni toliko do usode mlade znanstvenice, temveč da si predvsem noče pokvariti zavezništev v Afriki. Mnogi so celo mnenja, da je do osvoboditve prišlo v trenutku, ko hoče vlada odvrniti francosko pozornost od spora med predsednikom republike Giscardom D'Estaingom in degolističnim voditeljem Chiracom glede kandidature slednjega na volitvah v Parizu.

Kakorkoli že, se je z osvoboditvijo zaključila odisejada Francoise Claustre, ki je bila v rokah čadskih upornikov skoraj tri leta. Za njeno osvoboditev je vodja upornikov iz Tibestija Hisen Habre zahteval od Francije milijardo francoskih frankov v orožju in strelivu. Čadska vlada je postavila svoj veto, nakar je Francija poslala v puščavo Tibesti svojega častnika Galopina, ki so ga uporniki vrgli v zapor, mučili in končno umorili. Septembra leta 1975 je Francija izročila upornikom 10 milijonov frankov v živežu in drugem nevojaškem materialu, vendar Claustrova še ni dočakala svobode. Stvari so se spremenile na boljše, ko je novembra Hisena Habreja zamenjal njegov namestnik Gukuni, ki je bil in je še vedno v zelo dobrih odnosih z libijskim predsednikom Gedafijem. To naj bi omogočilo posredovanje libijskega predsednika in osvoboditev Claustrove in njenega moža.

Istočasno pa pomeni izpustitev francoske znanstvenice hud udarec za čadsko - francoske odnose. V glavnem mestu te afriške republike namreč poudarjajo, da je nedopustno, da se je pariška vlada neposredno pogajala z uporniki, še več, da je zaprosila za posredovanje Libije, ki ima pod svojo vojaško zasedbo obširen del čadskega ozemlja v Tibestiju. Čad je zaradi tega pred časom zaprl svojo mejo z Libijo in odnosi med obema državama so od začetka lanskega leta praktično prekinjeni. Dosedanji vodja upornikov Habre je bil proti libijskemu posegu v Tibestiju, medtem ko je Gukuni v dobrih odnosih z vlado v Tripolisu, kjer je njegov oče, duhovni vodja upornikov, našel zatočišče.

Kdo pa so uporniki, s katerimi sta se Libija in Francija morali pogajati? O njih govorijo kot o ljudeh z izredno telesno izdržljivostjo, zmožni so baje prehoditi po 100 kilometrov na dan skozi puščavo, samo z litrom vode in peščico dateljnov. Imajo se za belce, po veri so muslimani in zelo ostro nastopajo proti kristjanskim in poganskim črncem, ki so trenutno na oblasti v Čadu. Puščava Tibesti, v bistvu del Sahare, je njihova trdnjava, v katero nima dostopa nobena tuja vojska. Gre za ozemlje, ki je veliko kot pol Italije in za katerega zahtevajo neodvisnost. Zavračajo zavezništvo tudi z drugimi osvobodilnimi gibanji Čada. Tri leta jih je vodil Hilsen Habre, ki naj bi bil pod kitajskim vplivom. Hotel je sprožiti revolucijo v tem delu Afrike in upal, da se bo pri tem lahko poslužil francoskega orožja, ki naj bi ga dobil v zameno za osvoboditev Francoise Claustre.

Dejstvo je, da so v Tibestiju, vsaj v tistem delu ki je pod libijsko vojaško zasedbo, Američani pred časom odkrili bogata ležišča uranove rude Gukuni, ki je osebno pripeljal zakonca v Tripolis, je baje sklenil tristransko zavezništvo s Francijo in Libijo, ki izključuje osrednjo čadsko vlado in drugo čadsko osvobodilno gibanje Frolinat. Čadska vlada je skušala v zadnjem času navezati stike z vodjo Frolinata Sidikom, slednji pa se je temu vedno izmikal, ker je baje upal, da se bo lahko povezal z uporniki v Tibestiju. Zato naj bi pred časom odpotoval v Libijo, da bi si pri tem zagotovil podporo predsednika Gedafija. Kot kaže, pa je prišel vse prepozno, ko so bile vse karte že odigrane. (if)